

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Politični genij kardinala Richelieua

Eden največjih politikov Evrope na pragu novega veka je bil Armand Jean du Plessis Richelieu, ki obhajamo te dni 350-letnico njegovega rojstva. Če bi šlo za to, da zopet pokličemo v spomin njegovo osebo kot tako, ki nam dovoljuje, da ga imenujemo pravi tip tistega »političnega človeka«, ki v javnem življenju za moralna načela sploh nič ne ve, medtem ko je kot človek lahko najboljši, bi o njem ne govorili na uvodnem mestu, kajti kot tak spada bolj v znanstveno revijo. Pač pa zasluži Richelieu prvo mesto v političnem listu po usodnih posledicah svojega delovanja za izoblikovanje sodobne Evrope in za politične smerice, katerim Evropa še danes sledi.

Richelieu je bil kardinal rimskokatoliške cerkve, toda postal je to takorekoč slučajno zaradi svojevrstnih razmer tedanje Evrope. Njegovi meščanski starši so ga dali učiti bogoslovja zato, ker se je njegov starejši brat zaradi bolezni odpoval na lužniski škofiji, ki je bila nekako v dedni posesti Richelieujev. Richelieu, ki bi bil rad postal vojščak, kjer bi se bil gotovo povzpel do generala, bi bil brez dvoma postal tudi odličen cerkveni knez, toda za to očitno ni bil rojen. Ko je l. 1607 zasedel lužnisko stolico, je imel zelo opazne postne govore in je spisal celo izvrstno knjigo o »vzgoji kristjana«, toda usoda ga je kmalu poklicala na drugo mesto, ki je najbolj prijalo njegovemu svojevrstnemu, izključno političnemu geniju.

Ce smo uvodoma rekli, da je Richelieu popolnoma ločeval moralo od politike, moramo takoj pripomniti, da se sam tega ni zavedal — da bi namreč njegova politika bila amoralna. Celó to so dognala novejša raziskovanja, da se je tega očitka sam večkrat branil in skušal dokazovati, da je njegova politika bila v korist katolištvu in katoliški cerkvi. To je on tudi gotovo odkrito verjel, toda, objektivno gledano, je bila njegova politika brez izjeme narekovana vseskozi samo od tega, kar imenujemo korist države ali naroda, in da se to velikokrat ne vjema z normami vesoljskega navedenega zakona, to namu zgodovina na vsaki strani potrjuje. Richelieu pa je za to vprav klasičen zgled. Njegov pravi bog je bila Francija, in če je Machiavelli načelo o amoralnosti politike, kar se mu je zdelo nujno in potrebno, utemeljeval več ali manj duhovito v teoriji, je Richelieu v praksi deloval tako, da se je mnogim zdelo in se še danes zdi, kakor da »politični človek« nima nobenega opravka z moralnim človekom in da v politiki ne vladajo navedeni, ampak čisto svojevrstni politični zakoni, kakor tudi mnogi trdijo, da nima estetika ničesar skupnega z etiko ali pa, da v gospodarskih zadevah srečec nima nobene besede.

Richelieu je postal prvič minister l. 1616 pod kraljem Ludvikom XIII., in sicer po priporočilu kraljeve matere, Italijanke Marije Medici, ki je imela dober političen nos, dočim je bil njen sin degeneriran slabši. Toda usoda je bila Richelieu mila tudi v tem, da je kralj, ki ni imel nobenih drugih dobrih lastnosti, vsaj spoznal genialnost svojega ministra in ga zvesto podpiral tudi potem, ko je stopila na čelo kardinalovih smrtnih sovražnikov kraljeva mati, v kateri je tekla habsburška kri. Tudi v tem je usoda pomagala Richelieuju, da mu je dala pomočnika v osebi kapucina p. Jožefa de Tremblay, ki so ga imenovali »sivo eminenco«, ne samo zaradi njegove meniške rasevine, ampak tudi zato, ker so obrisi njegove osebnosti ostali vedno v nejasnem mraku, zakaj siva eminenca, ki je bila premetena ko lisica, je vedno ostajala brez odgovornosti v ozadiju, in to prav posebno v takih slučajih, kadar je njena roka zadala nasprotniku najhujši udarec. Na ta način je bil Richelieu v nasprotju s premočnimi drugimi dobrih in slabih političnih vodji obvarovan nesreče, da bi dobili nanj vpliv politiki drugega in tretjega razreda, ki po navadi kvarijo voditeljeve načrte, ker jih ne razumejo.

Z vseni državnik velikega kova je Richelieu imel skupno to, da ni delal samo po svojem sigurnem naravnem instinktu, ampak tudi po točnem in pisanem načrtu, ki ga je z železno doslednostjo izvajal vseh osebnajst let svoje velike državniške dejavnosti. Ta načrt je bil najprej ta, da uniči v Franciji fevdalno plemstvo in z njim fevdalni družabni red, kar se mu je posrečilo z veliko nevarnostjo lastnega življenja, ker je plemstvo branilo svoj položaj z vseni sredstvi svojega mogočnega nasilja, posvečenega po vsej srednjeveški tradiciji. Obenem je Richelieu uničil seveda tudi vse dobre stvari, ki leže v osnovi takega reda, to je, ne samo samovladno posameznih gospod, ki se je res bil avtonomiziral v najstrašnejše samovolje, ampak tudi avtonomijo stanov in dežela z njihovimi naravno utemeljenimi pravicami. Zato je Richelieu postal pravi duhovni oče poznejše francoske revolucije in začetnik sodobnega unitarizma in centralizma, ki ga je Evropa prevzela od Francije.

Drugi cilj Richelieujeve politike je bilo uničenje hugenotstva, to je protestantske herezije v Franciji. Ta stvar je bila kajpada religioznega pomena in značaja, kakor je to tudi Richelieu zavestno umeval, tako da se je to delo popolnoma strinjalo z njegovim značajem kardinala rimske cerkve. Podzvestno pa se je Richelieu dal tudi v tem pogledu voditi od svojega političnega instinkta, ker je hugenotstvo bilo nevarno tudi za državno in narodno edinstvo in ker so stali za njim večinoma fevdalni plemiči. Kakor hitro je kraljevska vojska osvojila glavno hugenotsko postojanko La Rochelle, je Richelieu takoj vrnil hugenotom popolno versko svobodo. Obenem, ko se je na ta način v Franciji prizadeval za versko edinstvo v smislu katoliškega državnega ideala, pa je v ostali Evropi na vso moč podpiral protestantizem — pač dokaz, da je bitno delavnost kardinala Richelieua bila izključno politična.

Glavni namen Richelieua je bil namreč ta, da uniči cesarstvo Habsburžanov, ki so takrat vladali nemškemu rajhu in Španiji. Richelieu je zavestno položil sekiro na najmočnejšo tvorbo katoliškega srednjeveškega državnega zamisla, na sveto »rimsko cesarstvo nemške nacije«, ki naj bi Evropo zedinilo v eni veri in kulturi. Prav v tistem trenutku, ko je nemški cesar vzel v roko protireformacijo in je bil tik pred popolno zmago nad protestantskimi knezi ter je s takozvanim vpostavitvenim ediktom hotel obnoviti politično in ver-

Vojna ali mir v Ženevi

Francija v precepu: ali z Italijo ali z Anglijo

Laval bo govoril danes - Kompromis ali pa razpad Zveze narodov - Vojna 24. septembra

Pariz, 12. septembra. b. Posebni dopisnik »Paris Soir« poroča iz Addis-Abebe, da je abesinska vlada objavilo poročilo, v katerem se pravi, da bo Italija izvršila napad na Abesinijo 24. septembra t. l.

Abesinski cesar Hajle Selasjé

Francoska zadrega

Zeneva, 12. septembra. c. Včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra je očitno najbolj prizadel francosko delegacijo. Zato je francoska delegacija bila danes ves dan zelo nerazpoložena, francosko javno mnenje pa piše o Hoareovem govoru zelo ironično. Večina današnjih listov priznava, da je Hoareov govor res zgodovinski, ker Anglija od versajškega miru pa do danes še ni tako jasno povedala, da misli resno z ZN. Ko pa je Hoare to izjavil, pa je pozabil omeniti, da se Anglija ni spomnila na ZN takrat, ko je Nemčija tako kruto prekršila pakt ZN.

Laval govori danes

Toda francoska delegacija se najbolj boji, da bo Anglija le spravila na dan vprašanje sankcij proti Italiji. Laval je danes dopoldne jasno izjavil, da Francija nikdar ne bo glasovala za sankcije proti Italiji. Ta izjava je bila prava senzacija današnjega dne, vendar pa je francoska delegacija ni demantirala. Kmalu nato je prišel k Lavalu Hoare in nato je bilo objavljeno, da Laval ne bo govoril danes, ampak šele jutri. Francoska diplomacija skuša proti angleški tezi o sankcijah organizirati v en blok tudi male države. Ti krogi namreč trde, da so sankcije najbolj nevarne proti malim državam, ker se te nikdar ne bodo mogle zoperstaviti preganjanjem močnejših. Italija brani v svoji borbi proti sankcijam tudi interes malih držav. Italija in Francija bi mogli o sankcijah govoriti šele takrat, če se pred izbruhom sovražnosti v Abesiniji reši vprašanje sankcij za slučaj kršitve avstrijske neodvisnosti. Ker je Laval snoči ugotovil, da je šel Hoare zelo daleč in da je sedaj mogoče govoriti samo še o sankcijah, je že snoči naročil svojemu poslaniku Corbinu v Londonu, da naj uradno vpraša angleško vlado, kako daleč misli iti v tej izbiri sankcij. Odgovor iz Londona je bil tak, da je Laval danes naravnost vprašal Hoareja, kaj misli storiti Anglija, če pride do vojne v vzhodni Afriki. Od tega odgovora je zavisna vsebina jutrišnjega Lavalovega govora.

Lavalov govor bo torej jasno pokazal, kako visoko je že vojna temperatura poskočila v Ženevi. Takoj za njim bo govoril Litvinov, ki bo vso to ženevsko zmešnjavo potresel s svojo hudomušno in cinično papirko.

sko edinstvo v srednji Evropi, se je Richelieu združil s protestantskimi knezi in s kolovodjo protestantov in njega simbolnim nositeljem, Gustavom Adolfom švedskim. Richelieuju ni bilo mar, da je s tem preprečil zopetno versko edinstvo Nemčije, marveč samo to, da je protestantizem s tem, da je Nemčijo razcepil, služil interesom Francije, ki je po oslavitvi katoliške habsburške premoči v Španiji in Nemčiji prišla v položaj, da si pripori hegemonijo v Evropi. Dočim je Richelieu v Franciji stari fevdalizem, je s pomočjo patra Jožefa in s pomočjo francoskega zlata pridobil zase na nemških rajstlagih večino, ki je zagovarjala fevdalne svobodine nemških knezov proti habsburškemu katoliškemu unitarizmu. Seveda se je politični genij Richelieua pokazal tudi v momentu, ko je Gustav Adolf porazil cesarske vojske in sam padel v bitki pri Lützen. Richelieu je bil namreč že nekaj časa pred tem dogodkom začel intrigirati proti svojemu protežju Gustavu Adolfu samemu, ker se je zdaj bal zedinjenja nemškega protestantstva. Zdaj je Richelieu začel deliti bogate nagrade katoliškim kurfurstom in le Bog je preprečil, da ni postal francoski kardinal koadjutor treviskega nadškofa in s tem nemški kurfurst!

Skandinavija obrne hrbet ZN?

Jasno je, da ta neobgljenost ženevske justice ne more nikogar navdušiti. Tako je vladalo danes dopoldne precejšnje zanimanje za govor švedskega zunanjega ministra, ker se je razneslo, da mislijo skandinavske države skupno izstopiti iz ZN, ker je ta nesposobna rešiti mir. Toda švedski zunanji minister je govoril zelo pomirljivo in končal zaenkrat še z željo, da naj ZN vendarle reši vso svojo avtoriteto. Za njim je govoril belgijski predsednik vlade, in sicer je pretežno govoril o gospodarskih dolžnostih ZN pri urejanju sveta. Belgija je dovolj pretrpela zaradi samopašnosti veseli, ki je povzročila že tolike nesreče, da bi morala še kaj govoriti o potrebi miru v okviru ZN. Zaključil je te prošnje govore za zdravo pamet holandski delegat, nakar je Benes sporočil, da bo jutri prvi govoril Laval.

Nov francoski predlog

Hoare je popoldne izjavil, da še ne bo odgovoril, ampak bo počakal na Lavalov govor in se nato z letalom odpeljal v London. Laval se na vso moč trudi, da mu ne bi bilo treba jutri govoriti tako odločno o pravu v okviru ZN, kakor je to včeraj storil Hoare. Taki govori zmeraj preveč vežejo in tudi zelo žalijo. Toda Italija se že brez tega

Italija odgovarja na „moralno pridigo“ Anglije

„Niti za milimeter...!“

Italija in Anglija se obe mrzlično pripravljata na najhujše

Rim, 12. septembra. TG. Govor ministra Hoarea je v vsej Italiji samo povečal antipatijo, da ne rečemo, sovraštvo do Anglije. Italijani praviijo, da jih tudi Hoarejeva smoralna pridiga v Ženevi niti za milimeter ne bo odvrnila od tega, kar so zadržno sklenili izvršiti.

Vojne priprave Italije se sedaj nadaljujejo v podvojenem tempu. Mussolini je odredil, da se v kratkem po vsej Italiji zberejo vsi fašisti brez izjeme v uniformi in v orožju. Signal za ta zbor po vsej Italiji bo dalo zvonenje vseh zvonov, tuljenje siren in bobnanje. Tisti fašisti, ki se ali stalno ali začasno nahajajo v inozemstvu, bodo morali poslati brzojav, da so navzoči v duhu, generalnemu tajniku stranke v Rimu. Vse te sile bodo morale ostati postrojene na licu mesta do polnoči, otroci Ballile pa do 9. Računa se, da bo na ta način zbranih 10 milijonov Italijanov.

V zadnjih treh dneh so odpule v Abesinijo transportne ladje »Leonardo da Vinci«, »Cesare Battisti« in »Oceania«, v kratkem pa se bo začela vkrcavati za Afriko tudi takozvana divizija »Cosseria«.

Toda v enakem tempu začena ojačati svoje vojaške priprave tudi Velika Britanija. Iz Aleksandrije poročajo, da so vsa pri-

brani vseh ženevskih odločitev. Zato je Laval zaprosil, da naj se danes ob štirih popoldne sestane svet petorice. Laval ima baje pripravljen kompromisni predlog, ki naj ga v zadnem trenutku razveže dolžnosti, da bi se moral preostro postaviti proti Italiji in braniti pakt ZN za angleške interese bolj nego ga je mogel braniti letos na spomlad, ko je komaj dosegel od Anglije, da je bila Nemčija nekoliko obsojena zaradi kršitve mirovnih pogojev in pakta ZN. Baron Aloisi sicer še zmeraj vztraja, da ne prizna odbora petorice, zato mu bo pa de Madariaga zasebno sporočil sklepe tega odbora.

Italija ponuja Nemčiji pakt?

Rim, 12. septembra. b. Takajšnji listi danes službeno objavljajo, da so vesti, razširjene iz Ženeve, da je italijanska vlada predlagala nemški, da se zaključi nemško-italijanski pakt o nenapadanju, popolnoma neosnovan.

Abesinci slave novo leto

Addis-Abeba, 12. septembra. b. Po abesinskem koledarju obhajajo Abesinci danes novo leto 1928. Zjutraj je bil močan dež in je pihal tudi silen veter. Novo leto se je pričelo z velikimi svečanostmi in zabavami.

Novi ban pri ministrih

V Ljubljano pride danes z ekspresom in bo dopoldne prevzel posle

Belgrad, 12. septembra. m. Ukaz postavitve dveh novih banov, to je dr. Marka Natlačen za dravsko banovino, in Jovana Paunovića za donavsko banovino, je objavljen v današnjih »Službenih Novinah« ter nosi datum 10. septembra 1935. Po tem ukazu je dosedajni ban dravske banovine dr. Dinko Puc razrešen dolžnosti, dosedajni ban donavske banovine g. Vasović je pa vpokojen.

Novoimenovani ban dravske banovine dr. Marko Natlačen je bil danes dopoldne sprejet v avdienco pri kraljevih namestnikih dr. Stankoviču in dr. Peroviču. Pri dr. Peroviču se je mudil dr. Natlačen od 11.15—11.45, pri dr. Stankoviču pa od 12—12.40. Zatem je ban dr. Marko Natlačen obiskal vse ministre, člane vlade dr. Stojadinovića, in sicer najprej ministra brez portfelja dr. Miha Kreka, s

katerim je ostal v prijateljskem razgovoru glede vseh potreb dravske banovine. Nato je obiskal prosvetnega ministra Dobrovića Stosića, pravosodnega ministra dr. Miskulina, gradbenega ministra Miloša Bobića, finančnega ministra dr. Dušana Letica, trgovinskega ministra dr. Vrbanića, prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho, ministra za gozdove in rudnike Djuro Jankovića, kmetijskega ministra Stankovića, ministra za telesno vzgojo in in zastopnika ministra za socialno politiko Mirka Komnenovića, dalje poštne ministra Branka Kaludjerića in ministra brez portfelja Šeljka Bahmeta. V kabinetu vojnega ministra je pa pustil posetnico, ker vojnega ministra, generala Živkovića, ki se vrne v Belgrad šele danes popoldne ob 3, še ni bilo v vojnem ministristvu.

Ban dr. Marko Natlačen je odpotoval z nocošnjim ekspresnim vlakom v Ljubljano ter bo jutri dopoldne prevzel posle.

V avdienco pri kraljevskih namestnikih je bil sprejet tudi novi ban donavske banovine Svetislav Paunović, ki je nato istotako obiskal po vrsti vse ministre, ki so v Belgradu. Takoj s popoldanskim vlakom je odpotoval v Novi Sad, kjer bo jutri dopoldne prevzel posle.

Dr. Anton Milavec komisar Pokojninskega zavoda

Belgrad, 12. sept. m. Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko g. Mirko Komnenović je danes podpisal odlok, s katerim se razpušča upravni odbor Pokojninskega zavoda privatnih namestencev v Ljubljani ter imenuje dr. Anton Milavec, posestnik iz Ljubljane, za komisarja Pokojninskega zavoda.

Dunajska vremenski napoved: Manjše prehodne motnje vremena, sicer topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Temperatura bo narasla, lepo vreme bo trajalo dalje.

„Tromostje Avstrija“

Francoski publicist o notranje političnem položaju v Avstriji

(Od našega poročevalca)

Pariz, 8. septembra.

Priloženo pošiljam v posnetih člankih, ki je izšel v reviji „L'Europe Nouvelle“ in ki ga je o avstrijski opoziciji napisal Aldo Dami, znani levičarski publicist, ki se je nekaj tednov mudil v Avstriji. Morda bo zanimal tudi bralce „Slovenca“, ker skuša biti kolikor toliko objektivni, čeprav je ostal v toliko pristranski, ker se je izogibal razgovorov s krščanskimi socialci.

Razgovor s socialistom

Prvi del članka je posvečen socialistom. Neki mladi bivši deželni poslanec ga je sprejel v skrivališču 16. okraja na Dunaju in mu tam pripovedoval, da socialisti številčno niso ničesar izgubili, da so sedaj še ravno tako močni, kakor pred lanskim februarso revolucijo. Pariški publicisti je bil silno presenečen, ko mu je mladi dunajski marksist odkril, da nadaljuje marksizem svojo propagando in dela v nekaterih pokrajnah roko v roki z narodnimi socialisti. Tudi program so že našli skupno z nacisti: »nemški socializem in ne več marksistični, levičarski vladati, pripravljena za reforme, brez protizidovske gonje in brez propagande za priključitev k Nemčiji.« Pred Hitlerjem so se socialisti navduševali za Anschluss, sedaj ne več, je dejal Dami je informator, »teda mi vemo, da bo Hitler odšel, Nemčija pa bo ostala. Toda četudi ostane, se bo normaliziral, kot se je normaliziral fašizem v Italiji. Če bi mogli izbirati med Hitlerjem, Mussolinijem in Schuschniggom, bi seveda takoj izbrali Hitlerja, ker v narodnem socializmu je več socializma, kakor pa v našem sedanjem režimu, kjer prevladujeta oba Rima, Mussolinijev in katoliški, ki ju pa oba od srca sovražimo.« Razgovor je prešel nato na »domovinsko fronto«, o kateri se je mladi socialist izrazil, »da se v njej zbirajo samo bojazljivci in židje, ki jih je strah pred Hitlerjem.« Dollfuss da je napravil »veliko napako, ker je odpodil socialiste ravno v trenutku, ko so bili iz strahu pred Hitlerjem pripravljeni za vsak kompromis.«

Mnenje „naciila“

Drugi del članka je posvečen razgovoru z »naciilom«, to je z avstrijskim Hitlerjevcem, ki je tudi uvodoma zatrjeval, »da se v Avstriji ustvarja skupna fronta socialistov in Hitlerjevcem na ta način, da se socialisti preobračajo k narodnemu socializmu, opuščajo v velikih trumah marksistični evangelij.« V nadaljnjem razgovoru pravi avstrijski Hitlerjavec, »da je Hitlerjevski pokret v Avstriji čedalje močnejši. Vlada proti njim kmalu ne bo mogla ničesar več. Akademski mladina

je do 80% vsa Hitlerjevska. Nekdanji Velikonemci so vsi Hitlerjevci. Heimwehr ima proti sebi večino avstrijskega ljudstva. Heimwehr ima tudi največje težave, da sploh še najde pristave in še ta, ki obstoja, je zelo nezanesljiv, mnogo manj zanesljiv kot SA čete v Nemčiji pred 30. junijem. Sicer pa vsakdo ve, kako je ta Heimwehr od vseh strani podminirana. Če korakajo štirje heimwehrovci po cesti, po dva in dva skupaj, pravi prvi par spredaj o drugem paru zadaj: Ta dva radeča pa niti pojma nimata, da sva midva Hitlerjevci! Krščanske socialce pa Heimwehr sam odbija in jih preganja tako, da bodo v njem končno le še rdeči in narodni socialisti.«

„Živimo od rivalitete sosedov“

Razgovor se je sukal tudi o zunanji politiki Avstrije. Avstrijski Hitlerjavec je dejal duhovito, da je zno vsega avstrijskega vprašanja in vseh paktov, ki so bili zgrajeni okrog nje, da čuvajo njeno neodvisnost dejstvo, »da je Avstrija pravcato tromostje v srednji Evropi. Avstrija je v prvi vrsti most, ki veže Francijo s Češkoslovaško, oziroma z Malo zvezo. Avstrija je nadalje most, ki veže Italijo z Madjari in je končno most, ki veže Nemčijo z Madjarsko. Da ne govorimo še o četrtem mostu, ki veže Nemčijo z Balkanom. Kadar govorijo o zavarovanju avstrijske neodvisnosti, hočejo reči, da je treba zavarovati Avstrijo proti sosedom. Proti katerim sosedom? Med sosedami Avstrije so tudi države, ki bi končno raje videle Anschluss kot pa Habsburžane, ker bi na ta način Avstrija nehala biti most med Italijo in Madjarsko ter bi se s tem le povečala nemška nevarnost na Brennerju, kar bi imelo za posledico, da bi prenehala na Karavankah. Nasprotno danes Italija in Francija Anschluss ne četa, čeprav ga je Italija pred 15 leti še podpirala, ker bi z njim izgubila zvezo s Čehi, oziroma Madjari. Sicer pa nobena velesila ne bo ničesar začela na svojo odgovornost. Zato je verjetno, da vse skupaj ne bodo storile ničesar. Kakor svoje danj Turčija, tako živi tudi danes Avstrija svoje neodvisno življenje zaradi rivalitete njenih sosedov.« Nemčija to ve, in zato sedaj tudi ne sili več naprej. Ona mirno čaka, ker dobro ve, da bi avstrijsko ljudstvo med raznimi zavojevci Avstrije, ki bi jih kakšna avstrijska vlada priključila na pomoč, končno le z velikansko večino izbralo svoje krvne brate...

Stališče avstrijskega socialista kakor tudi narodnega socialista je značilno za položaj v avstrijski republiki, pravi Aldo Dami, kjer si danes v enaki številni moči delijo avstrijsko ljudstvo tri idejna gibanja: Dunaj in severna večja mesta držijo še vedno socialisti, južne province, Stajersko in Koroško drže Hitlerjevci, medtem ko imajo krščanski socialci svoje trdnjave med podeželskim ljudstvom srednje, zapadne in severne Avstrije.

„Kulturne“ slike iz boljševiške Mehike

Poslanci debatirajo z revolverji - občinstvo pa obstreljuje poslance

Mexico, 12. septembra. AA. V parlamentu se je odigrala krvavi dogodki. Dva narodna poslanca sta hudo ranjena. Narodni poslanec Martinez Vadalez je ubit. Nesreča se je pripetila med razpravo o nekem zakonskem načrtu. Razprava se je pretvorila v splošen prepir. Ko je počil prvi

strel, je nastalo streljanje na vse strani. Skupščina je nudila sliko pravega razbojniškega spopada. V borbo je poseglo tudi občinstvo v galerij. Med ranjenci je tudi grof Mandez, bivši guverner. Policija je zasedla poslopje in ga varuje. Po vsem mestu vlada ogromno razburjenje.

Göbbels o Kominterni v Nürnbergu

„Internacionala groze“

„Izom kapitalizma v korist nomadskemu oblasti željnemu židovstvu“

Nürnberg, 12. sept. b. Na letnem kongresu nemške narodnosocialistične stranke je govoril tudi propagandni minister dr. Göbbels o razmerju narodnega socializma do boljševizma. Dr. Göbbels je odločno zavrnil podtlakanje, da bi imela narodni socializem in boljševizem sorodne osnovne ideje in da se poslužujeta sorodnih metod pri svoji propagandi. Nato se je spustil propagandni minister v zelo oster govor proti boljševizmu in komunistični internacionali, v katerem je na sledeči način bilal moskovsko politiko:

»Boljševizem pomenja popolno zrušitev vseh gospodarskih, socialnih, državnih in kulturnih pridobitev zapadne Evrope v korist neki brezdomovinski in nomadski družbi mednarodnih zarotnikov, ki je nasla v židih svoje zastopnike. Dejstvo, da se moskovska internacionala poslužuje propagandnih sredstev, ki jih samo poznavalet poznajo a jih navadno ljudstvo ne more razumeti, ker je prenaivno, to dejstvo zadostuje, da nam pove, kakšna nevarnost je ta internacionala groze postala za vse države in za vse narode. Njena propaganda ne pozna nobenih mej. Vsa sredstva so ji sveta: laž, obrekovanje, teror, rop, požigi, stave, upori, spionaze, nemoralnost, vse je v njeni službi, da se čimprej človeštvo zvrzta v svetovno revolucijo. Boljševska internacionala je židovska internacionala. Njen nauk o osvoboditvi mednarodnega proletarijata od kapitalističnega jarma, je brez dvoma največja laž v zgodovini, najhujša in najbolj brutalna potvorba, ki jo je kapitalizem sam iznašel, ki jo kapitalizem sam vodi, da z njeno pomočjo razlasi kulturne plasti vseh narodov v korist židovskemu podzemlju. Boljševska internacionala je inkarnacija mamona, je zadnji širokopotezni poskus židovskega kapitala, da enkrat za vselej zasnuji človeštvo svojim materialističnim gonom. To nima ničesar več opraviti s politiko in boljševske internacionalne ne smemo meriti s političnim merilom. Kar oni počenajo, je navaden zločin, s katerim se ne smejo baviti politiki, ampak državni tožileci v vseh kulturnih državah. Zgodovina nima s to rečjo nič opraviti, ona spada v sodne dvorane. Treba jo je napasti z isto brutalnostjo, ki se je je ona poslužila, da je prilomastila na oblast čez hrbet 150 milijonskega zaslužnjega ruskega naroda. V kolikor nas tiče, smo z boljševizmom obračunali. In največja tuga narodnega socializma v Nemčiji je in bo ostala, da je proti navali svetovnega boljševizma dvignil obrambno obzidje, ob katerem je valovje te azijske in židovske blatne povodnji omazalo.«

Sprevidi

Sprevid človek delovne fronte je trajal cele tri ure. Hitler je stopil na tribuno in nato je prišlo povelje za marš. Navdušeno vzklikanje je pozdravilo začetek marša. Pred čelani delovne fronte je Hitler podal poročilo voditelju rajha Hitlerju. Pri tem je imel kratek nagovor, v katerem je med drugim dejal, da je tu zbranih 54.000 članov delovne fronte, k njim je pa treba prišteti še 150 tisoč članov, ki se ta trenutek nahajajo v 1400 taboriščih v raznih krajih države.

Reichstag sklican

Nürnberg, 12. sept. e. Letošnji kongres narodnih socialistov za Hitlerja zelo pomemben. Da bi to čimbolj podčrtal, je sklical za nedeljo na svečano sejo v Nürnberg nemški Reichstag. Na tej seji bo imel važen zunanje-politični govor. Govor bo zelo pomemben, ker bo Hitler govoril posest svet z novimi dokazi svoje smiroljubnosti takrat, ko se v Zenevi le še s težavo bore proti vojni nevarnosti.

★

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. sept. m. Davi se je zdravstveno stanje bivšega zunanjega ministra in predsednika vlade dr. Voja Marinkovića precej zboljšalo. Zdravniki upajo, da bo tudi njegovo splošno zdravstveno stanje krenilo na bolje.

Sremski Karlovci, 12. sept. m. Danes je tukaj prišel zasedati arhιεrεjski zbor srbske pravoslavne cerkve, ki ga je otvoril patrijarh Varnava.

Belgrad, 12. sept. m. Tudi danes je član izvršilnega odbora JRZ g. Aca Stanojević prebil v razgovorih z uglednimi prvaki bivše radikalne stranke. Ze pred 9 se je g. Aca Stanojević podal v stanovanje g. predsednika vlade dr. Stojadinovića na Topčiderskem brdu ter je bil z njim v razgovoru do 11 dopoldne.

Belgrad, 12. sept. m. V nedelje 22. t. m. bo v Kladovu velik shod opozicije, na katerem bo med drugim govoril tudi predsednik biv. demokratske stranke g. Ljuba Davidović.

Belgrad, 12. sept. m. Na današnji pravoslavni praznik Aleksandra Nevskega sta proslavila svojo krstno slavo v znaku žalosti za blagopokojnim kraljem Aleksandrom Zediniteljem arhιεrεjski polk ter pionirska četa kr. garde kot spomin na formiranje arhιεrεjskega polka leta 1924 odnosno pionirske čete 1. 1928.

Usoda slovenskih rudnikov

Važen posvet v prometnem ministrstvu

Belgrad, 12. sept. m. Kakor je »Slovenec« že večerj poročal, je prometni minister dr. Spaho za danes dopoldne sklical konferenco strokovnjakov, na kateri so govorili o vprašanju pravičnega razdelitve dobav premoga za potrebe državnih železnice iz slovenskih in hrvatskih rudnikov. Na konferenco, ki ji je predsedoval prometni minister dr. Spaho sam, so prišli: ravnatelj ljubljanskega in zagrebškega železniškega ravnanstva, načelnika strojnih oddelkov teh dveh ravnateljstev, pomočnik prometnega ministra ter načelniki glavnega ravnateljstva drž. železnice. Odsotnega notranjega ministra dr. Antona Korošca je na konferenci zastopal minister brez portfelja dr. Miha Krek.

Po otvoritvenem govoru ministra dr. Spahе, v katerem je ta navzočim pojasnil namen sklicanja

današnje konference, se je razvila vsestranska debata, v kateri so zastopniki omenjenih železniških ravnateljstev, tako iz Ljubljane g. Jože Cugmus in načelnik strojnega oddelka g. ing. Fine, utemeljevali svoje stališče glede razdelitve dobav premoga. Na današnji konferenci, ki jo je prometni minister sklical samo zaradi tega, da konzultira glede definitivne rešitve tega vprašanja strokovnjake zaupnega mu resora, seveda ni bil sprejet noben definitivni sklep. Odločitev v tej zadevi si je pridržal prometni minister dr. Spaho sam ter se bo v tem pogledu še posvetoval z nekaterimi merodajnimi činitelji. Nato bo po vsestranski proučitvi tega vprašanja sestavil predlog za novo razdelitev premoga ter ga predložil v odobritev ministrskemu svetu.

Domači odmevi

Položaj je razčiščen

Belgrad, 12. septembra. m. Po sklepah, ki so bili sprejeti na zadnji seji izvršnega odbora JRZ, se je politični položaj, kakor smo večerj poročali, docela razčištil. Ko so pristajali prejšnjih vlad, katerim se še vedno toži po oblasti, uvideli, da so vsi njihovi poskusi, da bi omajali krepko stališče sedanje vlade, padli v vodo, so se takoj razbile tudi vse njihove akcije ter je sedaj tudi večina narodnih poslancev zapustila Belgrad. V narodno skupščino se zaradi tega vrača zatišje, ravno tako tudi v naše notranjepolitično življenje, ki ga bo vlada izkoristila za svoje zakonodajno delo. Najvažnejše vprašanje, ki ga bo kraljevska vlada v najkrajšem času rešila, je sprejetje uredbe o definitivni rešitvi vprašanja kmetskih dolgov. To uredba bo gospodarski odbor ministrov izdelal do 20. septembra ter jo bo nato takoj predložil v pretes ministrskemu svetu. Nova uredba o definitivni rešitvi vprašanja kmetskih dolgov bo stopila v veljavo s 1. oktobrom t. l.

Pomen imenovanja novih banov

Belgrad, 12. septembra. m. Nocojšnja »Pravda« se bavi v svojih poročilih s političnim stanjem in zlasti tudi z vprašanjem postavitve novih banov v dravski in donavski banovini ter glede tega pravi: Imenovanje novih banov v Novem Sadu in v Ljubljani se je danes v političnih krogih tolmačilo kot odločen pričetek izvajanja vladne politike. Posebno se je poudarjalo, da sta gosp. dr. Marko Natlačen in dr. Svetislav Paunović postavljena radiga, da bi se takoj pristopilo k izvajanju programa in dela, ki ga je napovedala kraljevska vlada.

Pohorci odbijajo JNS?

Vreme poroča, da je zbudila v političnih krogih izjava pohorcev dr. Grge Andjeliničevića o stališču pohorcev nasproti JNS precejšnjo pozornost. Pohorski sestanek in akcija gg. Zeca, Kramerića, Banjanina in drugih ni v nikakvi zvezi s strankami in tudi ni pod pokroviteljstvom JNS, ampak je povsem neodvisen političen pokret ne glede na to, da so v njem tudi nekateri člani bivše JNS. »Vreme« pristavlja, da je Angelinovičevića izjava neprijetno zadela glavni odbor JNS in da je verjetno, da se bodo prekinili vsi stiki med pohorci in vodstvom JNS. Ta vest zopet dokazuje, da je akcija za osnovanje enotne jugoslovanske nacionalne fronte obsojena na neuspeh. Znano je, da je tudi bivši ministrski predsednik dr. Srešković odklonil sodelovanje pri tej akciji.

Vse intrige zaman

»Obzorje« poroča, da so se zdaj razbile intrige, ki so jih pleli pohorci in njihovi sodelavci za časa bivanja ministrskega predsednika Stojadinovića v Parizu. Pohorci nimajo ne materialne in ne moralne sile, da vsilijo svojo politiko. Do oblasti bi se po vzpeli lahko samo s pomočjo intrigiranja. List dostavlja, da so se intriganti po sedanjem neuspehu samo pritajili in čakajo na ugoden trenutek, da bi svoje mreže zopet postavili. Po njihovem mnenju bo ta priložnost nastopila ob sestanku narodne skupščine in senata. Mi bi radi k temu samo pripomnili, da so vse te intrige povsem brezplodne, ker samo zastrupljajo notranje politično življenje. Prav zato je že danes gotovo, da bodo ostale brez uspeha; ad spletakarjenja samega ne more živeti nobeno politično gibanje. V ostalem ne smemo pozabiti, da ni v smislu ustave narodno predstavništvo odločnoči činitelj in da je na drugi strani odločnost, ki jo kažejo voditelji JRZ in tudi vlada sama, povsem razčištila položaj.

Tako ugotavlja »Pravda« glede sestanka prvakov JRZ v stanovanju g. dr. Antona Korošca, da je vzbudilo posebno pozornost dejstvo, da so bili vsi sklopi na sestanku sprejeti soglasno. Vsi glasovi, ki so se širili o notranjih razprtijah JRZ, so povsem brez podlage. Bivša radikalna stranka je stopila v Jugoslovansko radikalno zajednico popolnoma kompaktno. To velja tudi glede ostalih skupin, ki so se odločile za vstop v JRZ.

Izredna uslužbenska doklada

Belgrad, 12. septembra. AA. Izredni 1%ni uslužbenski dokladi, ustanovljeni s finančnim zakonom za leto 1934-35 in podaljšani s sedanjimi proračunskimi dvanajstinami, so podvrženi vsi prejemniki, ki se mora po čl. 89 do 103 zakona o neposrednih davkih plačati zanje tudi uslužbenki davek - izvzemši tiste prejemnike iz službenega razmerja, ki ne temelje na mesečni plači z odpovednim rokom. Tako niso podvrženi tej dokladi tisti prejemniki, ki se ne izplačujejo mesečno, temveč v krajših rokih, n. pr. vsak dan, tedensko, polmesečno, prav tako pa tudi ne tisti prejemniki, ki se izplačujejo mesečno, pa službeno razmerje ni urejeno z odpovednim rokom.

Za plačilo izredne doklade ni važno, ali je službeno razmerje urejeno s pismeno pogodbo ali kakšno drugo pismeno izjavo; odločilno je le dejstvo, da se izplačilo prejemkov vrši mesečno z odpovednim rokom. Prejemniki, ki se izplačujejo od primera do primera, so takisto podvrženi plačilu 1%ne izredne doklade v vsakem primeru, kadar se izplačujejo kakšni prejemniki (nagrade, dnevnice itd.).

Ta doklada se pa vobče ne pobira od uslužbenkih prejemkov tehle osebi: slug, orožnikov, graničarjev, podčastnikov in upo-

kojencev, ki jim je pokojnina urejena po določbah zakonov, veljavnih pred uveljavitvijo uradniškega zakona od 31. julija 1923, zakona o državnem prometnem osebnju od 28. oktobra 1923 in zakona o ustroju voj-ske in mornarice od 9. avgusta 1923.

Pobiranje 1%ne izredne doklade se bo vršilo ločeno, vendar po isti osnovi, istočasno in na isti način kakor uslužbenki davek. Če se uslužbenki davek plačuje v gotovini, na podlagi seznama, se bo tudi izredna doklada tako pobirala; če se pa uslužbenki davek plačuje z davčnimi znamkami, bo treba tudi izredno doklado plačati na tak način.

★

Rickett v Pešti

Budimpešta, 12. sept. e. Danes je prišel semkaj nenadoma znani Rickett. Pripeljal se je iz Aten s holandskim letalom, ki vozi med Amsterdamom, Bratislavo in Atenami. Letalo sicer ne pristaja v Budimpešti, toda Rickett je zahteval, da ga morajo odložiti v Budimpešti. Z letališča je takoj odšel v hotel in je vse časnikarje odklonil.

Glasovanje o monarhiji 27. okt.

Atene, 12. sept. e. Danes je bilo objavljeno, da se bo vršilo glasovanje o monarhiji 27. oktobra letos. Republikanski list »Patris« objavlja danes, da se bo vrnil Venizelos in osebno vodil borbo proti obnovitvi monarhije. Položaj je zelo napet, ker republikanci odločno zahtevajo, naj predsednik republike Zaimis, ki je njihov pristaša, odstopi in s posebnim proglasom razloži narodu, zakaj se bo kršila ustava.

Upravna preosnova Bolgarije

Sofija, 12. septembra. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Ministrski svet je sklenil ustanoviti tri nove upravne note in sicer s sedežem v Trnovem, Novem Krdjaliu in Gornji Džumaji. Varna in Vidim postaneta dve samostojni mestni upravi. V Lomu bo ustanovljeno okrožno sodišče, nato pa tudi v Lovecu.

Tatvina v Skofji Loki

Med 7. in 8. uro je danes neznan zlikovec ukradel z avtomobila, ki je stal pred Anzlerjevo gostilno pri kolodvoru v Skofji Loki, fotoaparata, vreden 6000 Din. Aparat se imenuje »Velta« Superflecta Rolispijelerreflex 6-9 in zraven je aparat »Bevic« v usnjenem ručavem etuiju. Svari se pred nakupom. Kdor izsledi zlikovca, dobi nagrado 500 dinarjev od lastnika fotografskega aparata.

Osebne vesti

Belgrad, 12. septembra. m. S kraljevim ukazom je postavljen za čefa internega oddelka v državni bolnišnici v Ljubljani dr. Ivan Matko, dosedanj inspektor v ministrstvu za socialno politiko.

Belgrad, 12. sept. m. S kraljevim ukazom je postavljen pri ravnateljstvu drž. železnice v Sarajevu v 5. pol. skup. za inspektorja v prometno-komercialnem oddelku s sedežem v Dobroju Ivan Čop, doslej pri ravnateljstvu drž. železnice v Belgradu. Pri ravnateljstvu drž. železnice v Belgradu so postavljeni: v 6. pol. skup. za višjega kontrolorja na postaji Ptuj Janez Keržar, dosedaj v isti položajni skupini na postaji Kamnik, v 7. pol. skup. za kontrolorja na postaji Kamnik Peter Magajna, doslej v Storah, za kontrolorja 7. pol. skup. na postaji Maribor gl. kol. pa Ferdinand Iigo, doslej na postaji v Ptuj.

Z odlokom finančnega ministra so postavljene za uradnice 8. pol. skup. pri podružnici Pošne hranilnice v Ljubljani: Zmagoslava Porekar, Berta Muc, Albina Zitterschlager, Jospina Slajpah, Olga Gale, Karolina Apih, Marija Vičič, Silva Zupančič, Pavla Prelesnik, Marija Omerza, Lea Engelmann, doslej pri isti podružnici v 9. pol. skup.: v 9. pol. skup. pri podružnici Pošne hranilnice v Zagrebu: Vilma Vodoničev, Marija Šebal, Stefica Kralj in Marija Grošelj; pri podružnici Pošne hranilnice v Ljubljani: Ljudmila Sajović, Antonija Pirnat, Silva Strajhar in Marija Bravinec.

Hmelj

Zalec, 12. septembra. Hmeljarska zadruga poroča, da nakupovanje letošnjega pridelka živahno napreduje. Povpraševanje je predvsem za provorsino in zlasti tudi v barvi čimboljše blago. Okvir cen je ostal sicer neizpremenjen, vendar presoja kakovosti ni več tako stroga in se je že tudi za ne vedno najboljša blago plačevalo najvišje cene. Izredno živahno je povpraševanje za res izbrano provorsino in tudi v barvi docela gladko zeleno blago, za katero se plačuje tudi 26 Din za kg in čez, izjemoma pa tudi do 28 Din za kg. Ker pa najboljšega blaga je močno primanjkuje, segajo kupci vedno bolj tudi po drugovrstnem blagu, ki se trži po 23-25 Din za kg.

Zatec, 12. septembra.

Z nakupovanjem letošnjega pridelka se nadaljuje po neizpremenjenih cenah 30-35 Ké, to je 54-63 Din za kg. Sem ter tje plačujejo inozemske pivovarje proti poznejšemu plačilu tudi že 36 Ké, to je 65 Din za kg. Tendenca je prav čvrsta.

Proučevanje konzuma. Te dni je bila v Berlinu ustanovljena družba za proučevanje konzuma, katere namen je proučevati, kot je iz pravil razvidno, navade in zadržan konzumentov raznih vrst blaga in uspehe teh raziskovanj predelati na znanstveni način ter jih objavljati v korist javnosti in gospodarske prakse.

Razgledi po morskem dnu

Ljubljana, 12. septembra.

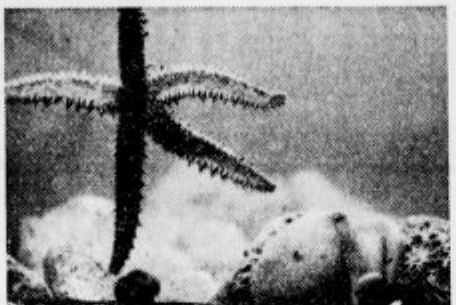
Da letošnja razstava na velesejnu res nudi marsikaj zanimivega, ni dvoma. Vendar moramo na prvem mestu med vsemi res lepo in zanimivo urejenimi razstavami omeniti razstavo morskotvornih rib, ki je urejena vzorno. 27 metrov dolg akvarij, ki drži okrog 40.000 litrov vode, je živi muzej, ki nam kaže, kako zanimivo in pestro je življenje v morju ob naši obali. Pred paviljonom »G«, kjer je postavljen ta akvarij in razsvetljen z umetno lučjo, se ves dan gnetejo obiskovalci, šol-

sulja nikakor ne zgleda, da je žival. Še najbolj podobna bi bila na tla prilepljenemu cvetu krizan-teme. Morski ježek je mnogo manjši kakor naš, ima pa igle zato trikrat daljše. Morski glišti so pa z njenim imenom napravili veliko krivico. Podobna je v vodi svetločemu nageljčku, ki ima mesto peclja cevko, v katero se pisani cvet takoj skrije, če se

Mogočni rarog z zvezanimi kleščami.

ga kdo dotakne. Vse te živali se hranijo z algami in posebno morsko travo, ki se imenuje morska salata. S tem pa seveda še ni konec senzacij. Morske zvezde kaj pridno romajo sempatja, čeprav se premikajo le s polževno hitrostjo. Tudi morski kameleoni, hobotnice, največja roparica v morju, razkazuje svojih osem lovčev, ki ujamejo in odžre celo večje ribe, kakor je ona sama. Preplašena spreminja barve, ki se vedno prilagode okolici, v kateri se skriva. Še polno čudes ima ta akvarij, presenečenja nas pa še čakajo. Na Sušak se je namreč odpeljal avtobus, ki bo v kratkem pripeljal lepo število morskih pajkov, mačk in najrazličnejših rib za ta akvarij.

Po stekleni steni akvarija se spreha morskazvezda, na desni pa se skriva na kamenje prilepljena hobotnica.

Se en akvarij je na velesejnu in sicer v bližini Slaničevega paviljona. V velikem bazenu, ki drži skoraj 40.000 litrov vode in ki je dolg 10 m, širok 3,5 m in poldrug meter globok, so razstavljene naše sladkovodne ribe, sami orjaki. Skozí šest okroglih lin morejo gledalci opazovati, kako se sučejo in sprehaajo po vodi ribe, za katere človek skoro ne bi verjel, da so bile vjete pri nas. Prvi po teži je 18 kg težek som, ki je bil ujet pri Apatinu v Donavi. Na drugem mestu je 10 kg težki krap, ki plava kakor star očanec med mlajšimi bratci semintja. Polno je tudi 1 do 2 in pol kg težkih postrvi, ščuk in klinov.

Zanimiva je prehrana živih prebivalcev obeh akvarijev. Morskotvorne ribe hranijo z morskimi ribami, ki jih kupujejo na ljubljanskem trgu, sladkovodne pa na ta način, da so spustili v njihov akvarij celo množico mladih klinov in podustov. Razstavo, ki je dan za dnem polna obiskovalcev, je uredil g. Malenšek Bogomir, tajnik Zveze ribarskih društev v Ljubljani. Na res uspehi izvedbi mu čestitamo in upamo, da ta razstava ne bo zadnja te vrste v Ljubljani.

Lepa prireditvev na Donački gori

Sv. Križ pri Rog Slatini, 10. sept.

Donačka gora je za rogaško dekanijo res pomembna. Saj se vsi na njej vsako leto kakšno zanimiva prireditvev Mirno pa lahko trdimo, da je bil nedeljski fantovski tabor ena največjih prireditvev na tej gori.

Že na predvečer, 7. septembra, se je zbralo na Donački gori lepo število fantov. Ob mraku so zažgali mogočen kres, ki je gorel še pozno v noč. Tudi so vse poskrbeli, da so mogli kljub močnemu vetru srečno spuščati rakete.

Naslednji dan so se zbrali na gori fantje prav iz vseh župnij rogaške dekanije. Ob desetih je pridigoval in laroval na prostem pri jubilejnim križu sv. mašo svetokriški kaplan g. Anton Cater. Moški pevski zbor od Sv. Križa s svojim organistom ter organisti iz Rogatca. Sv. Florjana in žetal so med sv. mašo ubrano in lepo prepevali, kostrivniška godba pa je igrala nabožne pesmi. Po sv. maši je g. kaplan Cater otvoril zborovanje. V imenu svetokriških fantov je pozdravil udeležence Drogenik A., v imenu rogaških pa Petek L. Govornika, ki sta

prišla iz Maribora, sta zbranim fantom dovršeno in navdušeno govorila o dveh najvažnejših nalogah: G. M. Geratč je govoril o presv. Evharistiji, viru prave mladosti, abiturijent g. Burja J. pa o Katoliški akciji, nujni potrebi časa. Po govorih so sledili pozdravi udeležencev iz ostalih župnij. Pozdravil je svetokriški rojak g. Vostner P. ter fanta od Sv. Eme in Sv. Roka. Končno se je g. kaplan Cater vsem iskreno zahvalil in kostrivniška godba, ki je že med posameznimi točkami vztrajno igrala, je s pesmijo »Povsod Boga« zaključila slovesnost.

Brez nadaljnjega lahko trdimo, da prireditvev, kakršna je bila v nedeljo na Donački gori, ni bila med zadnjimi v vrsti letošnjih taborov kakor po zunanji sliki tako tudi po vtisu, ki ga je napravila na udeležence. Nočemo se s tem ponasati, le povedati hočemo, da so lagali tisti, ki so govorili, da so fantje rogaške dekanije v letih prisiljenega brezdejstva nja tudi sami postali mladi in brezbrižni za versko življenje in apostolsko delo. V nedeljo so pokazali baš nasprotno.

Okrog Airike

Piše dr. Ivan Knific.

XVI.

Lagos (Nigerija), 30. julija.

Zadnje pismo sem zadržal. Spomnil sem se, da je poštna zveza ob Guinejskem zalivu slaba in negotova. V Kapskem mestu, kamor pridemo v 14 dneh, se pa vedno dobi brzoparnik, ki po zahodni strani Afrike ali po vzhodni v treh tednih dospo do Evrope. Na ladji imamo lastno nemško pošto »Reichspost«, kjer se pisma frankirajo z nemškimi znamkami. Velja pa ta pošta le na morju; ko pridemo do kakšnega pristanišča, se mora frankirati z znamkami tiste dežele.

Od Cotonou dalje smo se vozili blizu celine, da smo imeli vedno suho zemljo pred seboj. Obal je nizka, obrastla z drevjem in grmovjem. To so že — lagune. V davnini je morje naneslo peska in preti, da so nastali otoki; vmes se je prelivala morska voda; v ozadju je ponekod ostalo toliko vode, da se to vidi kot jezero. V taki pokrajini leži Lagos, glavno mesto Nigerije, v dnu Guinejskega zaliva, kamor smo privozili v treh urah.

Že od daleč ugledamo tovarniške dimnike, redko prikazen ob afriškem obrežju. Kmalu se prikažeta dva dolga nasipa iz debelih neotesanih skal, vhod v lagoski preliv. Desni breg postaja vedno lepši. Vse je v zelenju; vrste se palmovi gozdiči in okusni vrtovi krog množičnih ob- lovišč (bungalov). Vsi se zgrnemo na desno in ob- dujujemo vladna poslopja, palače paroplovnih družb in trgovskih podjetij. Ta cesta ob obrežju, »marina« ji pravijo, je najlepša v tem mestu. Na- stopi še godba na pihala in dvigne razpoloženje za stopnjo višje. V pristanišču se je zbrala mno- žica črnih domačinov. Saj je dogodek za vsako

obmorsko mesto, če pride v luko večji parnik. Tu- di preprosti ljudje vedo, kako se imenuje, odkod prihaja in kam je namenjen. So brezposelni, ki cel dan oprezujejo po pristanišču, kako bi iz tuja izvabili denar. Po daljšem manevriranju — na srednjem koncu so vrgli železno vrvo okrog ste- bra, zadnji konec je pa motorni čoln potiskal k nasipu — so nas privezali na celino.

Prvi zamorci, ki so me zanimali, so bili — policisti. Obločen je tak stražnik v temnomodre hlače dokolenke in suknjič; na glavi nosi fes iste barve; nanj je spredaj prišit širok rdeč trak. Če pa pogledaš policemana od spodaj, vidiš, da je bos in da ima krake gole. Po barvi bi ne spoznal, kje se hlače nehaljo in pričenja gola noga. Poli- cisti so do tujece zelo vljudni in uslužni. So pa tudi potrebni, ker so nekateri črnici vendarle pre- usiljivi.

Po nabrežju so korakali prav podobni črnici: imeli pa so za pasom sekirice in na prsih napis: Lagos, Fire brigade — ognjegasci. V skladiščih bi začelo gorjeti in bi nastala ogromna škoda. Po- žarna bramba je pri rokah.

Razkladanje se je pričelo takoj in je trajalo pozno v noč. Saj je bilo električno vse razsvetlje- no tako, kakor podnevi od solne luči. »Kako bomo pa spali ob tem ropotu?« je dvomil nekdo. Takoj so mu odgovorili: »Zunanji ropot se po ka- binah le malo sliši. Sicer smo pa šuma tako va- jeni, da nas v spanju ne moti. Zbudil se boš šele takrat, ko bo ropot — prenehal.«

Po večerji smo za trenutek stopili v Lagos. Po »marini« sodeč sem mislil, da smo prišli v mo- derno svetovno mesto. Koliko razočaranje! Za par zidanimi hišami se pričenja zamorsko mesto z za- krivljenimi ulicami in slabo razsvetljavo. Življenja dovolj, toda — zamorskega. Ničem se dobro po- čutil, ko sem samcat korakal med črnici: vrnil sem se. Blizu pristanišča je nekaj lokalov z napisom

Kongres Pax Romana

Bratislava, 7. septembra.

Kongres se je iz centra republike preselil na vzhod, v srce Slovaške. Slavnostni trenotek, ko je ves vlak 250 udeležencev in poln praški peron molče poslušal državni himni Čehov in Slovakov, se je končal v vsesplošnem pozdravljanju, maha- nju z robi in tihem klopotanju koles: za nami je ostala zlata, stotolpa Praga in mnogo, mnogo znancev, ki smo si jih pridobili v teh dneh, spre- jelo nas je deževno popoldne tretjega septembra, ki nas je spremljalo do središča Morave, Olomouca. Naš posebni vlak je šumel od različnih govoric, razposajenost in pesem se je sprostila v nas. Slo- venci so se takoj začeli družiti s Slovaki, saj ima- mo prav z njimi najbolj pristrane, res notranje, ne preračunane stike.

Razvezanost in sproščenost je dosegla višek v Olomoucu. Takoj smo čutili, da je ostala za nami Praga, kjer so nas vezala resna predavanja, da je zdaj za razumom prišlo na vrsto tudi srce, da dobi svoj delež. Na kolodvoru v Olomoucu nas je spre- jela godba v moravskih narodnih nošah in naj- odličnejši predstavniki cerkvenih in svetnih obla- sti. Tako nas je prišel pozdravit za olomuškega metropolitno škof-adjudator dr. Staviel, za mesto pod- predsednika senata, za teološko fakulteto znanstve- nik svetovnega slovesa prof. dr. Matocha in še vrsta najodličnejših predstavnikov, ki so izrekli nekaj iskrenih besed nam v pozdrav. Pozdravi niso bili prav nič oficijelni, ampak pristrano iskreni in veseli, kar je v svojem odgovoru pozdravom tudi izrazil g. tajnik abbé Grénaud, češ, »ne razumem vašega jezika, toda iz vaših besed čutim vaše srce in iz vašega nasmeha, prevzvišeni gos- podo škof, vem, da smo na veseli Moravi. In ve- sele ljudi v njih mladosti najrajši sprejme Bog.«

Noč je že padla na velika moravska polja, ko smo se skozi Olomouc v avtih vozili na Sv. Ko- peček, veliko moravsko božjo pot. V serpentinah smo se dvignili na grič z Marijino božjepotno cerk- vijo, kjer nas je sprejela množica ljudi in slo- vesno pritrkanje zvono. Nad pisanimi njivami moravske ravnine je na vrh nizkega raztelega griča sedla veličastna cerkev s premočno fasado in se razgleduje po vaseh moravskih katoličanov in jih vabi k sebi. Bela stukatura na cerkvenih svodih, osvetljena od skritih električnih žarnic in pozlačena v nekaterih listih in rožah, napravlja vtis nebesa, ki se razpenja nad človekom v nedo- gledni belini in odprtosti. Jarkost belega stropa v nasprotju s tudi osvetljenimi, a temnejše barvanimi stenami dviga misel v čistost višav, pozlačeno z žarki, ki prihajajo naravnost od božjega prestola. Cerkvena pobožnost je bila iskren izraz notranjosti navzočih.

Sv. Kopeček (sv. griček) nas je po cerkveni pobožnosti v pisanem narodnem vrvežu združil pri večerji, kjer so nam dali Moravani svojo speci- alito, klobaso in kisko zelje. Mi smo bili s to spe- cialiteto zadovoljni, ker je pač zelo sorodna naši, kranjski. Dve godbi sta nam igrali, najbolj posre- čena je bila ona iz Prerova, ki jo je vodil župnik in pri tem sam prepeval. S svojim dirigiranjem — obenem je bil precej telesno obsežen — je vzbu- jal salve smeha in so komaj mogli vsi fotografi priti na svoj račun. Ko je godba zaigrala nekaj narodnih slo- v e n s k i h, smo se pa postavili tudi mi in dobro zapeli.

Šest trojk žeparjev „na delu“

Ljubljanska policija je doslej prišla že 12 žeparjev, ki so prišli z juga praznit ljubljanske žepa

Ljubljana, 12. sept.

Letošnje številne prireditve za časa velesejma v Ljubljani so privabile z vseh krajev države šte- vilne nepridiprave, zlasti žeparje. Takoj v prvih dnevih velesejma se je začela opažati njihova de- lavnost na velesejnu in tudi po Ljubljani, kjer je včasih prišlo do prav dramatičnih prizorov. Več- krat so žeparji z največjimi napori in predrznostjo, potem ko so bili zasačeni in flagrantni, ušli roki pravice. Policija je takoj spoznala, zlasti po šte- vilnih prijavah, da je v Ljubljani na delu dobro organizirana skupina žeparjev, ki dela po dobro premišljenem načrtu. Jasno je, da ni bilo lahko priti do živega organizirani, ki je kaj previdno ho- dila na plodonosno delo. S podvojenjo pazljivostjo in čuječnostjo pa se je vendar posrečilo policiji, da je v nekaj dnevih že prišla prve žeparje in danes jih je že 12 dobro spravljivih v policijskih zaporih.

Preiskava je dognala kaj zanimive podatke. Ugotovljeno je, da je prišlo iz južnih krajev v Ljubljano 18 žeparjev, ki delajo vsi skupaj po do- bro premišljenem načrtu. Njih običajen postopek pri tatvajah je bil ta: delali so po trije in trije skupaj in pri tem, ko je na velesejnu dvojica od njih priredila majhno gnečo, razburjen razgovor ali kaj podobnega, je tretji nič hudega sluteč gledalec praznil žepa, kradel ure in denarnice in odpiral ženske torbice. V mestu so se kaj radi lotili trgovin, kjer so zopet najmanj v dvoje ob- skovali trgovine, zamotili z govorjenjem in izbira- njem osebje in pri tem kradli, kar jim je prišlo pod roke. Kako previdno so šli na delo, dokazuje

tudi dejstvo, da je nekaj skupin »delalcev« le en dan na velesejnu, nato pa drugi dan v enem delu Ljubljane, za tem v drugem itd. Na ta način so dosegli, da na istem mestu nikdar niso delali isti ljudje, ampak vedno novi, še popolnoma nepoznani. Šest žeparjev, med katerimi je tudi nekaj žensk, policija doslej še ni izsledila. Pač pa je zaplenila že več skrivanih nakradenega blaga in lepe vsote denarja, ki jih je odvzela prijetim žeparjem. Pre- pričani smo, da se bo policiji posrečilo v kratkem zatreti delovanje teh nepridipravov, ki so napravili dosti škode in jeze.

Laško

Te dni so dobile vse občine laškega okraja poziv od davčne uprave v Laškem, da morajo v teku 14 dni pripraviti prostore za predmete, ka- tere so organi davčne uprave zarabili za zaosta- le davke, kateri pa na licu mesta niso bili pro- dani, da se deponirajo in potem prodajo. Laje je to naročilo dala finančna direkcija v Ljub- ljani. Malo čudno je, da se v teku enega leta niso vršile prodaje niti ručnega za zaostale dav- ke, sedaj naenkrat pa tako hud davčni vijak. Apeliramo na davčno upravo v Laškem, od- nosno na finančno direkcijo v Ljubljani, da ta odklop preklicne ter s takim ukrepom počaka do 15. oktobra 1935. Upanje je, da bodo kmetje le- tos, ker kaže dobra sadna letina in če se bo sadje prodalo po primerni ceni, zadostili tudi davčnim obveznostim.

se širi islam. Ni čudno, da je v notranjosti Nige- rije že v 20. stoletju — vsaj na skrivnem — vla- dala trgovina s sužnji.

Lagos je veliko mesto; že pred leti so v njem nasteli 120.000 ljudi. Če pogledaš v zemljevid in tega mesta ne najdeš, je tvoj atlant — preskro- men; vrzi ga v kot. Mesto je zelo razmetano. Vprašal sem tovariše, kje se nabaja evropski del. »Kjer vidite zidane, enonadstropne hiše.« Teh je pa bore malo razen ob »marini«. Zamorske hiše so prtilične, iz gline in imajo nizko, valovito plo- čevinasto streho. V vsaki taki hiši je ali trgovina ali pa rokodelčeva delavnica. Lagos je ne samo sedež angleške vlade, ampak je za te kraje sve- toveno tržišče. Na ulicah srečuješ najrazličnejše noše: od preprostih domačinov, katerih dečki do šolskih let hodijo goli, do prevzetnih, v samo svilo oblečenih mož z nekakim turbanom krog glave, bogatih muslimanov. V takih se vozijo belo oble- čeni črnici s tropsko čelado; zamorski trgovci.

Nekateri zamorske so nečimrne. Nosijo zelo pisano obleko; lase so si razdelile v oddelke in vsak šop izsukale v rožice. Že pri deklicah s prečami napravijo nekako njivo s kratkimi, nizko počesanimi lasmi. V mestu je mnogo lepih brivnic, kamor zahajajo večinoma zamorci, da jim skodra- jo lase po najnovejši modi.

V Lagosu je tudi srednja šola »Kings' Colle- ge«. Videl sem tri zastopnike te nadebudne mla- dine v starosti kakih 15 let. Bele hlače dokolen- ke, bela srajca, bel suknjič, ki ga v šoli odlože, vse snežnobe, to je razen pasu njih obleka; si- cer so pa bosonogi in golokraki niki mladici; če nosejo pokrivalo, rabijo angleško jahalno čepico. Pa stopajo taki dijaki — s knjigami v levi, desni- co v hlačen žepu — lahko se zibaje, kakor bi bilo vse mesto njihovo.

(Nadaljevanje sledi.)

Ljubljanske vesti:

Zadnja pot Dragotina Hribarja

Ljubljana, 12. sept.

Danes ob 4 popoldne je spremljal velika množica ljubljanskega občinstva in odličnikov industrijskega Dragotina Hribarja na poslednji poti k Sv. Križu. Po vsej Zaloški cesti, Jegličevi in Šmartinski cesti je stal gost špalir občinstva. Po obrednih molitvah, ki jih je opravil na pokojniškem domu šentpeterski župnik Janko Petrič ob asistenci duhovščine, je spregovoril senator Hribar in očrtal postro in uspehov polno življenjsko pot pokojnikovo. V imenu Zveze industrijev se je poslovil od rajnega Krejčiča, predsednik Zveze. Pevci pevskega društva »Slavec« so zapeli močnega žalostinka »Usliši nas, Gospod«. Nato se je začel pomikati sprevoz izpred hiše žalostni, ki je dokazal, kako vso svojo bil priljubljen in spoštovan pokojnik. Za križem, na čelu spreveda, so sli otiroci iz Marijanske, nato pa častna gasilska četa. Za velikim vencem, ki so ga poklonili delavci tovarne pletenja, pa je stopalo celokupno delavstvo in uradništvo tovarne, za drugim vencem pa delavstvo in uradništvo tovarne Sumi. V tem dolgem sprevodu so nosili tudi vence Zveze industrijev, Zbornice TOI, Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic, Kranjske hranilnice, Ljubljanske borze in Donavsko-savske-jadranske železnice družbe. Sledila sta nato dva do vrha naložena voza s 50 venci. Za vozom z duhovščino je peljala četverovprega krsto, za katero so stopali žena, sinovi in hčerke ter vnuki pokojnika z ostalimi sorodstvom. Takoj za njimi pa smo opazili no-

tranjega ministra g. dr. Ant. Korošca v spremstvu čet-urednika »Slovenca« dr. Ahčina, ljubljanskega župana dr. Ravniharja, podžupana dr. Pirkmajerja, predsednika Zveze industrijev Krejčiča, predsednika Ljubljanske borze dr. Slokarja, predsednika Zbornice TOI Jelačina in predsednika Narodne galerije dr. Windischerja. Izredno dolg je bil nato sprevoz zastopnikov vseh ljubljanskih denarnih zavodov, gospodarskih institucij, univerze in drugih prosvetnih ustanov, banovinskih in občinskih uradov, kulturnih in humanitarnih organizacij. Dolgi sprevoz, v katerem so tvorili veliko večino sami moški, se je pomikal po Zaloški, Jegličevi in Šmartinski cesti med gostim špalirjem občinstva. Pri Podvozu so pevci zapeli žalostinka »Blagor mu, ki se spočije«, nato pa se je veličastni sprevoz pomikal naprej do pokopališča. Po opravljenih obrednih molitvah v pokopališki kapeli je veličastna množica odličnikov in občinstva obdala grobnico. Ob odprtem grobu je po končanih molitvah spregovoril predsednik Zbornice TOI Jelačina ter se poslovil od delovnega gospodarskega in narodnega delavca Dragotina Hribarja, ki naj bo v podjetnosti in poštenosti vzor doraščajoči generaciji. Nato se je v nagrobnem govoru poslovil predsednik Ljubljanske borze dr. Slokar od nekdanjega predsednika in častnega predsednika Borze, želeč, da bi njegovo delo našlo posnemovalce. Sorodstvo in ozi prijatelji so se še poslovili s tiho molitvijo od pokojnika, kateremu želimo z njimi tudi mi vsi večni mir in pokoj.

● Enoletni trgovski tečaj na Kongresnem trgu 2-II (Trgovski učni zavod) vpišuje še samo do sobote, 14. t. m. — Vsa pojasnila in prospekti brezplačno.

● 50-letnica rojstva obhaja danes g. Marijana Zelezničnik, doma iz Utika pri Dobravi, ki služi zvesto že skoraj 24 let v knjigovodstvu Jugoslovanske kot rezalka papirja. Vseokoli je njegovo življenje usmerjeno bogu in delu ter uživa vsled mirnega in tiliga značaja vseobče priljubljenost. Iskreno čestitamo.

● Teden Rdečega križa v Ljubljani se prične v nedeljo, 15. septembra z opoldanskim promemadnim koncertom pred Narodnim domom in nabiranjem daril v denarju po ljubljanskih ulicah in trgih. Od torka 17. do petka 20. t. m. se bodo vsak dan od 9 do 12 ter od 16 do 18 po vsem mestu pobirala oblačila za zimsko pomoč siromahom Ljubljancem. V sredo, dne 18. t. m. zvečer bo v dvorani Delavske zbornice dobrodelna akademija Rdečega križa z govorom in koncertnim sporedom. Radio Ljubljana bo oddajal predavanja o nameni in pomenu Rdečega križa, kar bomo še pravočasno sporočili. Zaključilo bo Teden Rdečega križa v soboto, dne 21. t. m. večerni filmski predavanje v ljubljanskem kinu.

● Tečaj za harmonikarje se prične še ta mesec. Interesenti ste vabljeni 18. t. m. ob 20 na Bleiweisovo c. 21. prišlije.

● Kulinarika razstava odprta. Večraj ob 10 popoldne je bila otvorjena kulinarika razstava, ki jo je organizirala Zveza gostiteljskih nameštencev v veliki dvorani Kazine. V izredno okusno opremljeni dvorani vzbujajo pozornost velika miza z gotovimi jedmi, izdelki kuharskega mojstra Babineka. G. Rajko Zupan, restavrativ v Zvezdi, je razstavil v vitrini nekaj plošč delikates, pri katerih pogledu se človeku kar sline cede. Nekaj novega je z gozdnim zelenjem okrašena lovska miza trdke Herzmanskij in številne druge mize s servisi, ki so jih razstavili člani zveze. Vse potrebne posode in jedilno orodje so dale trdke Agnola, Kolman in Service, ki tudi razstavljajo razne novosti in okusne izdelke iz porcelana, stekla itd. Razumljivo je seveda, da so tudi druge trdke s hrani in živili razstavile svoje dobre domače izdelke, tako Potnik marmelade in sadne sokove, Adrijana pečilne praške in juhan izvleček za juho. Prav prijazne so razstave Francove cikorie, Meinlove kave, buffeta »Rico«, tvornice »Zikac« in Čebelarke železnice zadrage. Trdka Cerar razstavlja lestenice, napravljene iz jate brez vsakih barvil, trdka Zalest žganje in likerje, Trpin sadje, Jugoslovanska hladilne aparate, Državni osrednji zavod za pospeševanje obrti pa razne prte in podobno. Razstava napravlja izredno dober vtis, kar dokazuje tudi zanimanje občinstva, ki jo v lepem številu obiskuje.

● Člane Francoskega inštituta vlijudo vabimo, da poslojijo nocojšnji koncert Glasbene Matice na dvoristi magistratnega poslopja. Spored koncerta tvorijo izključno le dela francoske literature.

● Novo konjko dirkališče v Ljubljani. Kolo jahačev in vozačev, ki je izginilo iz ureditve ljubljanskega aerodroma svoje staro dirkališče, je bilo sračno prišlo zopet do dirkališča. Vojaška

uprava je namreč dovolila, da društvo izdela na vojaškem vožališču dirkalno stezo, ki je že zgrajena. Dirkalna steza meri v notranjem krogu 1000 metrov ter je 6 m široka. Je lepo izglajena in utrjena, tako, da je doslej najboljša v Ljubljani. Dirkališče leži severozahodno od gradu na Fužinah. Oddaljeno je od zadnje postaje cestne železnice le 20 minut in vodi do njega lepo urejena pota. Dirkališče ima tudi naravno vzvišen prostor za stojišča, nekaj nižje pa bo stala tribuna s sedeži. Društvo, ki se v resnici ni plašilo stroškov in dela, bo odprlo novo dirkališče v nedeljo, dne 6. oktobra. Otvoritev bo združena s tekmo naših najboljših konj v jahanju in vožnji.

Celje

● Stavka v celjski Cinkarni d. d. Delavstvo celjske Cinkarne d. d. je po svojih zakonitih delavskih zastopnikih začelo s Cinkarno pogajanja za zvišanje delavskih mezd ter novo kolektivno pogodbo. Pogajanja, katerih so se udeležili zastopniki delavstva, zastopnik Delavske zbornice, zastopnik rudarskega glavarstva in zastopnik podjetja, so se vršila v sredo popoldne, vendar ni prišlo do nikakega pozitivnega zaključka. V glavnem zahteva delavstvo povišanje plač za 25 odstotkov. Večraj ob 4 zjutraj je delavstvo Cinkarne stopilo v stavko. Del delavstva je tudi po proglasitvi stavke ostal v Cinkarni. V stavkovnem gibanju se nahaja celokupno delavstvo, okrog 270, kolikor delavstva sedaj Cinkarna zaposluje.

● Danes konstituiranje odborov. Mestni svet celjski bo imel danes ob 6 sejo, pri kateri je na dnevnem redu edina točka: konstituiranje odborov.

● Smrtina nesreča. 68-letni duinar Lesjak Martin iz Arje vasi je padel v sredo s kozolet. Pri padcu je dobil hud pretres možganov, ter druge notranje in zunanje poškodbe. Prepeljan je bil v celjsko bolnišnico, kjer je pa še istega dne izdihnil.

● Častna diploma, katero je poklonila Dr. krajevna zaščita dece in mladine v Celju svojemu biševemu predsedniku, šolskemu upravitelju g. Bizjaku Jožku, je razstavljena v izloženem oknu trgovine s steklom in porcelanom g. Strupija na Kralja Petra cesti. Diploma je umetniško delo strokovnega učitelja g. Grašarja.

● Glasbena Matica v Celju. Vpisovanje se je že pričelo in se nadaljuje vse te dni vedno med 8—12 ter med 3—6 popoldne. Dne 16. t. m. ob 2 se zborejo vsi gojeniki v Matici, Slomškovo trg 10-L, kjer jim bo razglašena razdelitev pouka. Novinci in stari gojeniki, ki še niso vpisani, naj to store čimprej, da z zavlačenjem ne ovirajo rednega pouka.

● Popravlil! V večernejšem »Slovenec« je pri telefonskem prenosu pomotoma izostalo, da je bila s slavnostne seje mestnega sveta poslana pozdravna brožavka tudi Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu. Dalje je treba omenjeno poročilo popraviti v toliko, da je

more omejiti samo na estetsko vrednotenje, temveč mora postati kulturna zgodovina, posebej se ozi-rajajoča na vsakovrstno literarno produkcijo in duha v njej. Toda zgodovina je lahko pisana na dva načina: ali sintetično, da duhovno-dinamično ponazoriti notranji razvoj duha, kakor se je javljal v posameznih osebnostih in njih delu, kar lahko zavede zgodovinarja v dramatični opis svoje vizije, v zanesenost, samo podtalno se naslanjajočo na snovno znanje; ali pa analitično z naštetjem vseh rezultatov del, ter vseh sodelujočih silnic, način, v katerem se pisatelj lahko izgubi v snovi ter ne pride do izraza duhovna rast enovitih osebnosti, njih pomembnost in notranjo vrednost. Če se je prve metode posluževal Slodnjak, je prof. Kidrič bliže drugi. In če je kritika dokazala Slodnjaku ob vsem duhovnem poletu pomanjkljiv temelj, moramo pri Kidriču občudovati prav trdnost tega temelja in temeljitost, kar daje največjo ceno njegovemu življenjskemu delu. Prof. Kidrič kopije kot pravi težak z neverjetno vztrajnostjo in po jasnem načrtu osnovo, kamor bodo še bodoči rodovi postavljali svoje zanosne duhovne vizije o slovenski kulturni rasti.

V svoji zgodovini slovenskega slovstva se namreč prof. Kidrič poslužuje sledeče metode. Vso zgodovino razdeli na območja posameznih kulturnih gesel, bodisi protestantstva, reformacije ali prepovedi in jih podaja po generacijah. Te pa zopet razčleni na posamezna razdobja, obsegajoča par let, ki jih vključuje med dva pomembna mejnika. Tako kronološko — od leta do leta — razbere vse sociološke čimbele, to je politične, cerkvene, kulturne itd. ter posamezne osebnosti in njih dela v tem času. Tako sicer razbije posamezne osebnosti na dele, da pa pregled čez vso literarno produkcijo v gotovem času, ki jo osvetli od vseh strani. Tako je vsebina tega splošnega Prva preporočna g. r. (1750—1819) in sicer deloma tretje razdobje, to je začetek romantike do Napoleonove Ilirije, ter v celoti četrto razdobje,

Mariborske vesti:

Smetanova ulica za novo šolo

Mestna občina se pogaja s Pokojniškim zavodom za prodajo hiš v Smetanovi ulici

Maribor, 12. sept.

Svoječasno smo poročali, da je postalo zopet aktualno vprašanje že pred dvema letoma na občinski seji sklenjene odprodaje mestnih stanovanjskih hiš v Smetanovi ul. Takrat se je računalo, da bi občina dobila za 6 novih modernih grajenih stanovanjskih objektov s skupno 85 stanovanji najmanj 7 milijonov Din. Hiše so stale pri gradnji 10 milj. 930.944 Din ter so se zgradile s posojilom, ki naj bi se amortiziralo v 20 letih. Mestna občina je poslopja zgradila v glavnem iz socialnega namena. Odpomoči je hotela veliki stanovanjski stiski, ki je takrat vladala in ustvariti nekaj regulator, ki bo povzročil nazadovanje visokih takratnih najemnin. Oboje se ji je posrečilo. Ko so prevzela upravo hiš Mestna podjetja, so se najemnine povišale, da bi se dosegla ugodnejša rentabilnost. Ker pa stanujejo v hišah po večini mestni uslužbeni, katerim se najemnine niso mogle preveč zvišati, poleg tega pa je v poslopih še nekaj naravnih stanovanj, pravijo na Mestnih podjetjih, da doplačajo pri obrestovanju in amortizaciji letno še sedaj 650.000 Din, dasi se je 11 milijonov posojilo, ki ga je najela občina za zgradbo, sedaj zni-

žalo že na 6 in pol milj. Din. Ko je najemala sedaj občina posojilo 7 milj. Din pri Pokojniškem zavodu za zgradbo nove šole v Magdalenskem predmestju, je ponudila Pokojniškemu zavodu poslopja v Smetanovi ul. v nakup. Na ta način naj bi se nekako Smetanova ulica zamenjala za novo šolsko poslopje. Pogajanja, ki so se še nedavno vršila, niso privedla trenutno do nobenega uspeha. S hišami bi občina odplačala posojilo Pokojniškemu zavodu, ki ga je najela za visoke obresti in pod neugodnimi odplačilnimi pogoji, dočim bi onih neodplačanih 6 in pol milj. Din, ki so še vključeni na poslopih, ostalo. Ker pa je obrestna mera za to posojilo ugodnejša, bi se tudi pri tem nekoliko privarčevalo. — Kljub tem ugodnostim prav za prav občina od take prodaje ne bi imela veliko. Če se hiše že prodajo, more vsaj toliko ostati, da bi se zgradilo še nekaj takih zasilo-stanovanjskih objektov, kakor je oni v Metelkovi ulici. Zato pa bi se rabilo najmanj 1 milj. Din. S tem bi se odpomoglo največji stanovanjski stiski, ki postaja v nižjih plasteh mariborskega prebivalstva vedno hujša in bi končno izginile tudi žalostne barake in vagoni v Dajnkovi ulici.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15485 od 23. V. 1935.

● Arheologi v Mariboru. Na svojem 6. študijskem potovanju so prispeli mednarodni arheologi večraj proti večeru iz Ptuja v Maribor, kjer si bodo danes ogledali razne znamenitosti mesta in okolice. — Ko pozdravljamo arheologe v Mariboru, želimo, da bi se med nami kar najboljšje počutili in da bi odnesli iz dravske prestolnice najlepše spomine.

● Na zagrebški kliniki je umrl g. Ferdinand Sešek, sodni kanclist pri mariborskem okrož. sodišču. Pokojnik je bil star 45 let ter je služboval od leta 1934 v Mariboru. Bil je izvanredno vester, marljiv in sposoben uradnik. Bil je priljubljen povsod zaradi svojega blagega srea in kremenitega značaja. Bil je tudi vedno zvest naročnik »Slovenca«. Blagega pokojnika so položili k večnemu počitku v Zagrebu. — Naj mu bo ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

● Poslovilni večer so priredili tovariši odhajajočemu višjemu sod. svetniku g. dr. Franju Kovčiču, ki je premeščen k apelacijskemu sodišču v Ljubljano. Večer se je vršil v Nabavljanih zadrugi ter so govorili predsednik okrožnega sodišča dr. Zihner, prvi državni pravnik dr. Zorjan, državni pravnik dr. Hojnik, vss. dr. Senjor in dr. Penik.

● Kako je z licitacijo? Mestni svet je oddal gradbeno dela za novo šolo v Magdalenskem predmestju konzorciju treh mariborskih največjih gradbenih tvrdk kot edinemu ponudniku. Pravni strokovnjaki pravijo sedaj, da pristojne oblasti te licitacije iz formalnih razlogov ne bodo mogle odobriti, ker morata biti po zakonu najmanj dva ponudnika in šele pri ponovni licitaciji zadostuje, da stavi ponudbo samo eden. Tako bi se potem zgradba šole zopet zavlekla in tudi po laganje temeljnih kamnov v nedeljo bi še bilo preuranjeno. Seveda tako zavlačenje ne bi bilo umestno, ker je zaradi silnega pomanjkanja šolskih prostorov res nujno, da se z novo zgradbo čimprej prične in da pride zgradba še letos pod streho.

● Kolesarska podzveza razpuščena. Kolesarska zveza v Zagrebu je razpuščila mariborsko kolesarsko podzvezo. Za komisarja je imenovan sedanji predsednik Markovič.

● Starodavno kapelo v Kamnici pri Mariboru prenavljajo. V kapeli je znamenit kip

večina prebivalstva vedno zastopala stališče, naj se priključi mestni občini celjski celi okoliška občina ter ne okoliške občine. Prav tako je bil razrešen svojih dolžnosti okoliški občinski odbor ter ne odhori, ker je bila pač samo ena okoliška občina.

sv. Janeza iz kamna. Prenovitev vrši slikar g. Horvat.

● Umrl je v starosti 73 let upokojeni polkovnik Juro Mitrovič na Pobrežki c. 20. Naj počiva v miru!

● Kolektivna pogodba na Muti. Po dolgi pogajanjih je prišlo na Muti do sporazuma med vodstvom tovarne in delavci. — Sklenila se je kolektivna pogodba, ki predstavlja nekaj kompromis obojestranskih zahtev.

● Nova razsvetljava Slomškovega trga. Vzdolž škofijskega dvorca in stolnega župnišča se bodo namestili električni kandelabri, ki so bili dosedaj na promenadi na Aleksandrovi cesti.

● 52 kokoši pokradel. V okolici Brengove so se zadnje čase godile neprestane tatvine kokoši. Šestim posestnikom je dvonožni dihur v par tednih odnesel 52 kokoši. Sedaj so ga izsledili v osebi posestnika Janeza Kosa, pri katerem so še našli par ukradenih kokoši, večinoma pa je že prodal na mariborskem trgu, ali pa pojedel.

● Za lanske gledališke abonente ostanejo dosedanja mesta rezervirana do sobote, dne 14. t. m. Prijave sprejema dnevno gledališka blagajna.

● Domačije gorijo. V Vardarcih je zgorela hiša posestnika Stefana Poredosa. Požar je nastal zaradi slabega dimnika. Škoda je 20.000 Din, zavarovano pa je bilo za 7000 Din. — V Gaberju je zgorel Stefanu Biru skedenj s senom. — V Cezanjavih je zgorel skedenj posestnika Janeza Pušenjaka ter znasa škoda 19.000 Din.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Prostrana in lepa šentjurska fara se pripravila na novo sv. mašo svojega domačina g. Ivana Žličarja, ki jo bo pel dne 22. septembra in ne, kakor je bilo prvotno razširjeno med občinstvom, dne 15. septembra. Dne 15. septembra bo g. Žličar v mariborski stolnici posvečen v mašnika, popoldne bo pa sprejem v domači fari. Da se vsi prav zavemo lepote in nadnaravnega veličastja nove maše in sv. maše sploh, bo šentjurska fara za novomašnikov sprejem v nedeljo 15. septembra popoldne priredila na trgu pred cerkvijo, ob slabem vremenu pa v bližnji podružnični cerkvi na Botrični duhovno igr »Skrivnosti sv. maše«. Ta igra nam kaže na podlagi obreda sv. maše zgodovino božjega razodejanja in našega odrešenja, katerega središče je Kristusova daritev na križu. Kogar zanimajo globoke verske igre, bo rad prišel pogledat, zanj druga reklama ni potrebna. Na novi maši bo govoril novomašnik g. Ivan Šolinc, mestni župnik v Slov. Bistrici, šentjurski rojak.

Kulturni obzornik

Knjige Slovenske Matice za l. 1935

2. Kidrič: Zgodovina slovenskega slovstva, 4. knjižica. Str. 499—576.

Obširna »Zgodovina slovenskega slovstva«, ki je pred leti bila zamišljena kot »razvoj, obseg in cena pismenstva, književnosti in literature od začetkov do marčne revolucije«, se bliža svojemu začetnemu zaključku, ki ga — kot je zdaj predvideno — ne bo tvorila marčna revolucija, ampak Vodnikova smrt v l. 1819. Pa tudi do tega mejnika bo dospela šele v bodočem splošni. V pričujočem splošni so obdelana v celoti samo štiri leta (1809—1813), samo deloma pa desetletje prej, ki se končuje v tem zvezku, ter nekaj poglavij naslednjih let, ki jih bo zaključil zadnji zvezek. Ze samo iz tega obsega se vidi, kako natančna in v podrobnosti segajoča ter trdna je postavljena Kidričeva zgodovina naše kulturne rasti. To namreč je predvsem njegova zgodovina slovstva, ki ne obsega samo lepe književnosti, temveč vse slovensko pismenstvo in vsega, kar je z njim v zvezi. V tem monumentalnem delu hoče namreč prof. Kidrič vnovič kritično in natančno zbrati in razbrati vse dokumente, ki so kakorkoli pripomogli do tega, kar smo kulturno sedaj; vse čimtelje, ki so — pospešujoče ali zavirajoče — vplivali na našo pismenost, kulturo jezika, pisanje in izdajanje kakršnihkoli že knjig itd., skratka, ki so povzročili slovenski kulturni preporod, na podlagi katerega se je šele razvila naša besedna umetnost, lepa književnost. In pred Prefrenom o njej skorajda ne moremo govoriti! Zato se nobena zgodovina književnosti, ki naj obdela to dobo, ne

čas podeljenosti Slovencev med Ilirijo in Avstrijo, ter samo uvodna poglavja v peto razdobje od odhoda Francozov do Vodnikove smrti. Na čelo teh razdobji postavi evropski okvir, to je: kulturne viske evropskih narodov, ki naj predstavljajo maximum doseženega v tem razdobju, z namenom, da se vidi razlika, kje smo bili mi — zamudniki — v tem času in odkod so naši napori dobivali navdiba in duhovnih pednetov. Tege evropskega duha sicer ne opiše sintetično in dinamično, temveč postavi samo imena, činjenice, ob katerih si šele literarno zelo izobražen bralec more predstavljati duha, ki je v njih. Drugi si vedo prav malo pomagati z njimi.

Iz evropskega literarnega in filozofskega okvira preide na državne, na ilirsko ter avstrijsko upravo dežel, na zakone, ki so pospeševali na kakršenkoli način slovenski preporod, bodisi v uradu, v šoli (univerza v Ilirji, stolica v Gradcu), v cerkvi (jansenisti in menihi) itd. Odtod preide na posamezne domoljubne krožke, v katere so se zbirali »slavisti«. Središče naših najizobraženejših ljudi je bil Zois, zato šteje Kidrič to dobo v razdobja njegovega mentorstva. V vidu ima vse naše ljudi, ki so se na kakršenkoli način udeležovali v kulturnem smislu v obravnavanih letih in pod postavljenim vidikom preporoda. Pri vsakem se ustavi. Tako opiše ljudi po geografskih okrožjih: v Ljubljani, v Gradcu in na Dunaju, v Celovcu, Celju in Mariboru, v naših obrobnihih mestih na Primorskem, Stajerskem itd. Človek ima vtis, da ima prof. Kidrič vso slovensko kulturno zgodovino plastično pred seboj, zbrano do zadnjega lističa, ponazorjeno kot na religijni karti: zemlja ima podeljeno v okrožja, v njih zaznamovana mesta, kjer so živeli preporoditelji, in ob njih ves, k njim spadajoči material. Tedaj napravi samo prerez za gotovo dobo: in pred našimi očmi se pokaže vsa produkcija tistih let z vsemi spremljajočimi okoliščinami. Do take plastičnosti in jasnosti v zunanji pregledu se more dokopati človek le z neverjetno delavnostjo in vztrajnostjo skozi deset-

letja. Prof. Kidrič se že od vsega početka svojega znanstvenega dela peča s kritičnim razborom snovi, z odkrivanjem novih literarno-zgodovinskih odnosov, in vsak njegov splošni ima kopo novih imen in del. Samo tisti, ki ve, kaka zmeha je vladala v slovenski literarni zgodovini z ozirom na bibliografijo pred njim, bo znal ceniti, kakšno delo ustvarja prof. Kidrič s svojo Zgodovino! Nekaj podobnega morda samo še dr. Stele za naše staro slikarstvo. Le z njim se da njegovo delo primerjati. Dokumenti slovenske pismenosti in kulturnih gibanj so sedaj prvič podani v taki materialni polnosti, preglednosti in kritični obdelavi ter časovni zaporednosti, povezanosti in urejeni pod gesla dobe. In to je glavna in za vedno postavljena vrednota te obširne zgodovine, ki se ni končala. Morda se bo komu zdela preveč samo okostje, ogrode za veliko mogočno stavbo, premalo notranje povezano z duhom časa in brez likov velikih osebnosti, morda ne dobi v njej polne in življenjske slike naših kulturnih delavcev, ker so pač deljeni na več delov, ter ne dovolje estetske ocene pesmi (Jarnik). Prof. Kidrič ni impresionistični lit. kritik, je pozitivističen zgodovinar filološke šole, oplojene po dobri socialni primerjalno-literarni metodi. Kakor sem prepričan, da bo kljub Slodnjaku in kljub Kidriču treba še pisati nove zgodovine naše književnosti z novih pogledov, prav tako pa sem tudi prepričan, da bo vsaka bodoča zgodovina mogla trdno stati samo na tej fundamentalni Kidričevi zgodovini. Temelj je podan, in kaj je bilo bolj potrebne? Najgrše delo je opravljeno: zbran in urejen je material, ogromen material, poleg tega kritično pregledan, pravilno svetljen ter kronološko podeljen. Zda nam ne bo težko na njem postavljati zanesenih vizij našega duhovnega razvoja, opisovati poletov naših najvišjih misli in meriti likov naših zapisanih estetskih predstav, ko nismo strahu, da bi se nam — kot že tolikim — odmaknila tla.

V slovenskem Lurdu in Zagrebu

Slovenski romarji ob prihodu v Zagreb

Agilni in požrtvovalni g. F. de Cecco, voditelj in organizator slovenskih romarjev, je peljal za praznik Marijinega rojstva 350 vnetih častilcev Lurske Marije v Rajhenburg in v Zagreb. Temu romanju se je pridružil tudi prevzvišeni vladika dr. I. J. Tomažič, ki je bil deležen pred baziliko zelo pristranskega sprejema. Na predvečer Marijinega praznika je imel g. p. Sečnik S. J. za naše romarje lep govor. Drugo jutro so bile že ob 4 sv. maše. Ob šestih je imel vladika dr. Tomažič govor in nato pontifikalno sv. mašo. Ob 8 smo se poslovili od

Rajhenburga in ob pol desetih nas je že sprejel Zagreb v svoje okrilje. Romarji so si ogledali vse znamenitosti Zagreba in proti večeru so se zbrali v lepi jezuitski cerkvi, kjer so imeli pete litanije M. B. in govor, ki ga je imel g. katehet Jože Premrov iz Ljubljane.

V takih romanjih se brez dvoma počivi vera in velika ljubezen do Marije, ki je naš narod od nekdaj vdano časti. Bog daj, da bi se naš narod vedno oklepaj Marije in da bi tudi vedno njen ostal.

10 letnica Katol. doma in blagoslovitev nove društvene zaslave v Ljutomeru

Ljutomer, 12. septembra.

Ne zamerite nam, da smo celotno našo prosvetno prireditve iz pretekle nedelje preložili za 11 dni. Nismo mi krivi. Pripravi pa smo, da bo sedaj prireditve enako lepo, morda še bolj uspešne. Vsi se torej nepreklicno v nedeljo, dne 22. septembra s istim sporedom. Vabimo vse prijatelje od blizu in od daleč, zlasti mladino, da pridejo tega dne v Ljutomer in z nami delijo veselje našega jubileja. Naš novi prapor je gotov. Izdelala ga je tiskarna »Ecclesia« v Ljubljani po načrtih arhitekta Pengova. Lahko rečemo, da je umetnina, ki bo v naši vsaj naši prosvetni organizaciji. Bojstvo novemu praporu je blagovili prevzeti notranji minister dr. Anton Korošec, rojak ljutomerskega okraja, mož, ki je našo prosveto priključil k novemu življenju. To bo prvi novi prapor po vstajenju Prosvetne zveze. Zal, da se dr. Korošec osebno naših slavnosti ne bo mogel udeležiti radi prevelike zaposlenosti. Zastopal ga bo g. Ribič in njegova gospa. Sicer pa ostane ves program, kakor je bil najavljen na plakatih. Do pol 9 zbirališče pri Katoliškem domu, pohod v cerkev k pridigi, sv. maši in blagoslovitvi prapora, prosvetno zborovanje v Katoliškem domu, popoldne ob pol 4 pa slavnostna akademija s pesnim sporedom. Zvečer prijateljska zabava. Povdarjamo, da je celotna naša prireditve izključno prosvetnega značaja in nima s politiko prav nič skupnega. Naš cilj je: duhovno zdrava, pravilno usmerjena, prosvetno izobražena, katoliško in slovensko zavedna mladina. — Opozorjamo na priliko polovnice vožnje po železnici!

Koledar

Petek, 13. septembra: Francišek K., spoznavalec; Notburga.

— Enoletni trgovski tečaj na Kongresnem trgu 2-11 (Trgovski učni zavod) vpisuje še samo do sobote, 11. t. m. — Vsa pojasnila in prospekti brezplačno.

— Cene nemških knjig. Organizacija knjigarjev za dravsko banovino obveščala občinstvo, da so knjigarnice dravske banovine znižale cene knjigam, ki so izšle v Nemčiji (knjige iz drugih držav so izvijete) za 25%. Izrečno pa se poudarja, da to znižanje cen ne more biti razširjeno na do današnjega dneva že dobavljene knjige. O eventualnih spremembah bo organizacija obveščala občinstvo od slučaja do slučaja.

Kapital v zimi

Cenik Tovarna Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

— Griža v Suhi Krajinji se še vedno širi. Iz Šmihela pri Žužemberku je bilo do danes (11. IX.) prepeljanih v bolnišnico osem oseb, med njimi organizist g. Lavrič in trije njegovi otroci. Učenka Marija Pakj, stara 13 let, je v soboto 7. t. m. zbolela, v nedeljo je bila prepeljana v bolnišnico v Novo mesto, v torek, 10. t. m. je pa tam umrla. V okolici so do sedaj umrle 4 osebe za to boleznijo, obolelo pa je v šmihelski župniji 13 oseb. Prosimo radikalnejših ukrepov, da se epidemija zaire. Ta bolezen je tudi dosti glasilen opomin, kako krvavo je potreben tisti vodovod za Suho Krajino, katerega so nam dosedaj še vsi režimski kandidati obetali na shodih, ko pa so bili »izvoljeni«, ni nihče več s prstom ganil zanj. Brez dvoma je zdrava pitna voda bolj potrebna, kakor razne asfaltirane ceste in druge naprave, ki požirajo milijone dinarjev.

Dobro jutro

Cenik: Tovarna Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

— Zasebna ženska učiteljska šola uršulink v Skofji Loki s pravico javnosti otvarja letos zopet prvi letnik. Za priglasitev je čas samo še do 12. septembra. Sprejemajo se gimnazijke, ki so opravile nižji tečajni izpit.

— Izprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine je dovolila Mariji Nadižar-Zupič, pristojni v občini Kranj, izpremembo rodbinskega imena v Puppo Zupič; Elizabeti Radih, pristojni v občini Ribnica na Pohorju, okraj mariborski, desni breg, pa v Schilban.

Volitve jeseni

Cenik: Tovarna Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

— Šola za telesno vzgojo se bo osnovala v Belgradu in bo trajala za kandidate iz meščanstva dve, za kandidate iz vojske pa eno leto. Naredba o nalogi te šole je objavljena v prilogi Službenih novih št. 209—1.

— Nekaj zelo reven samotan zelo potrebuje mal harmoniji za vežbanje pevcev. Morebiti ima

Arheologi v Ptuj

Ptuj, 12. septembra.

V sredo zvečer so mednarodni arheologi na svojem študijskem potovanju prispeli iz Celja v naše mesto. V restavraciji »Berlitz« je bila skupna večerja, kjer sta jih pozdravila g. gimnazijski ravnatelj v p. dr. Komljanec v imenu muzejskega društva in župan Jerše kot predstavnik občine. Za pozdrave se je v lepih besedah zahvalil prof. Ulrich Kahretet iz Göttingena, ki je podal med drugim historijat današnjega Ptuja, v katerem je neverjetno dobro podkovan. V četrtek so se mudili znanstveniki v družbi naših učenjakov na Hajdini in pri Gornjem bregu, kjer so si pod vodstvom ravnatelja ptujskega muzeja g. dr. Abramčiča ogledali Mitrasova svetlišča ter druge znamenitosti, kot tudi zgodovinske spomenike iz rimske dobe. Nato so se podali v mestni muzej, katerega so si natančno ogledali. Pod vodstvom banovinskega konzervatorja dr. Steleta je sledil ogled mestne župne cerkve in minoritskega samostana ter cerkve sv. Petra in Pavla, kjer so gostje obhodovali znamenitosti, zlasti razne freske. Popoldne so si ogledali grad in bogato zbirko umetnin in drugih (adbin) znamenitosti. Goste je pristožno pozdravil grof Hugo Herberstein in jim zelel dobrodoščilo.

Za pozdrave se je zahvalil prof. Ronald Seyme iz Oxforda. Učenjaki so se o vsem, kar so v Ptuj videli, zelo laskavo izrazili. Danes popoldne so se odpeljali v Maribor.

Naznanila

Ljubljana

1. Nodno službo imajo tekmarje: mr. Bakaržič, Svetega Jaka tr. 31; mr. Rencor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartin, Mostje, Zaloška cesta.

1. Dve ob 20 ho na dvoješču ljubljanskega magistrskega poslojstva generadni večer, na katerem se bodo pojavljali najodličnejši dela francoske klasične literature iz naštetih 18. stol. Spored je sestavljen iz točk, ki se po večini prvič javno izvajajo v Ljubljani, sodelujejo pa: operna pevka Zvezde Zvenimira (soprani), violine Pfeifer Leon, dalje prof. Jeraj in Dermelj (viola), Leskovic Bogo (čelo), Lipovšek Marijan (klavir), Korosec Slavko (flavta), Kocjan Rihard (oboa in angleski rog). Zavelek koncerta je točno ob 10. Ker sta dve tretjini prostora popolnoma pokrili, se ni treba bati prevelikega hladu. Sežeki po 10 Din, stojšča po 5 Din so v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice, od pol 8 dalje pa pod arkadami magistrskega poslojstva.

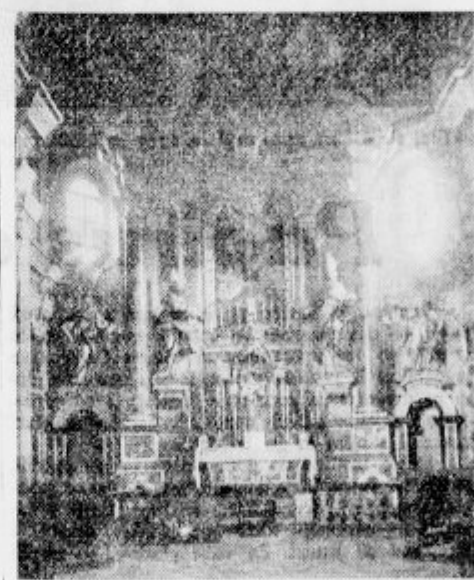
1. Pianist Anton Trst nap bo zaigral v ponedeljek 16 t. m. ob 20 v Hrabrovi pevski dvorani Schubertovo sonato v b-duru za klavir, s sodelovanjem čeliste Leskovicja pa Brahmsovo sonato v e-molu in Rakhmaninov sonato in čelo in klavir. Koncert spoda v skupno latinskih koncertov Glasbene Matice, začetek točno ob 20. Sežeki po 10, stojšča po 5 Din v knjižarni Glasbene Matice.

1. Zvečer bledih katoliških gnojencev v Ljubljani na Rakovniški trgu v nedeljo 15. septembra t. l. ob 9 popoldne svoj redni letni občni zbor. Odbor prosi vse bledske gnojence sodeljanskih zavedov, da se tega obnega zbora udeležijo tudi, če pomotoma ne bi prejeli tozadevnega pismenega povabila. — Odbe.

Dobrova pri Ljubljani

Prihodnja nedeljo bo na Dobrovi šesti (zadnji) letošnji romarski shod. Vsakokrat je lepše. Vsako nedeljo je bila cerkev vse dopoldne pri sv. mašah polna Marijinih častilcev, k popoldanski službi božji pa jih veliko ni moglo v cerkev. Postalo bo zopet res, kar je leta 1892 zapisal g. duh. svetnik Anton Lesjak v svoji knjižici o božji poti na Dobrovi, da cerkev »za faro samo še zastduje, ali ob času shodov je seveda mnogo premajhna«.

Sledeče vrstice naj bodo nadaljevanje sestavka v »Slovenec« z dne 1. sept. t. l., kjer je bil popis cerkvenega sloga, zunanosti in nekaterih zanimivosti okoli cerkve. Poglejmo še v notranjost Marijinega svetlišča!

Malo kupolo nad velikim oltarjem je poslikal leta 1876 s prizori iz Marijinega življenja slikar Matija Bradeško. Dve leti pozneje je prav ta slikar naslikal v laterni velike kupole s prizori v osmih krogih slike apostolov — delo neznanega slikarja pred letom 1830. — Leta 1876 je Mat. Bradeško tudi te slike olepšal, a sedaj so zopet zelo potrebne prenove.

Križev pot v cerkvi je iz leta 1823 in ga je naslikal isti slikar, ki je devet let pozneje naslikal Marijino milostno podobo za cerkev na Brezjah, namreč Leopold Leyer.

Oltarjev je v cerkvi pet. Stirijski stranski oltarji pa se kar izgube ob pogledu na močnejši veliki oltar, središče vsega našega zanimanja v cerkvi. Njegov spodnji del je iz marmornja, napravljen obenem s sedanjo cerkvi. (1713—1716). Leseni oltarni nastavek pa je bil od takrat že dvakrat izmenjen: sedanji nastavek (že tretji) je iz leta 1853.

Ob delavnih in navadnih nedeljah je v velikem oltarju slika Matere Božje Vnebovzete, ki sta ji cerkev in veliki oltar posvečena. Ob praznikih in med smarnimi mašami pa se ta slika odstrani in za njo se prikaže tron s kipom Marije nebeške Kraljice, stoječe nad oblaki in luno; v desnici ima žezlo, na levi Jezuščka in oba sta kronana.

Sedanji Marijin kip z Jezuščkom je iz lesa, narejen leta 1799, ko je bil oltarni na-

Cerkveni vestnik

Cerkvena slavnost v čast sv. Petra Klaverja, apostola zmorskih snajev in patrona misijonske družbe sv. Petra Klaverja, bo dne 16. septembra v cerkvi sv. Jožefa. Zvečer ob pol 8 bo misijonska pridiga, katero bo imel g. dr. Jozef Pogorelec, nato slovenske pete litanije in blagoslov. Pri pomočnosti bo ljudska petja. Vse misijonske prijatelje in častilce sv. Petra Klaverja prisrčno vabimo k obitni udeležbi.

Poizvedovanja

Damski detektivi so se našli v petek 6. t. m. zjutraj na Mostnem trgu. Dobi se v branjarji v Florjanski 13.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20.

Nedelja, 15. septembra ob 15: Kralj Edip. Na letnem gledališču v Tivoliju. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA. Začetek ob 20.

Sobota, 14. septembra: Boecaccio, Izena. Znižane cene. Nedelja, 15. septembra: Hoffmannove pripovedke. Izena. Znižane cene.

stavek prvič izmenjan. Prejšnja Marijina podoba je bil oblečen kip, kakršen je še sedaj n. pr. v cerkvi na Smarni gori ali na Zalošni gori pri Preserju. To se vidi iz starih ohranjenih bakrorezov za božjepotne podobice in iz stare podobe, ki je bila naslikana leta 1768 v zahvalo za srečno dovršitev župnišča.

Tukaj torej so častilci Marijini na njeno priprošnjo prejeli že nešteto milosti in dobrot božjih. Zal, da jih spocetka ni nihče zapisoval. Na Dobrovi do leta 1723 ni bilo stalnega duhovnika, St. Vid — kamor je spadala do takrat dobrovska cerkev kot podružnica — pa je bil preoddaljen.

Prva poročila o nenavadnih uslikanjih na priprošnjo Matere božje, češene na Dobrovi, nam je ohranil zgodovinar Janez Valjazar, ki je bil osebni prijatelj tedanjemu graščaku na Bokaleh Wolfgangu Sigismundu in je tudi dalje časa pri njem prebival na gradu komaj tri četrte ure oddaljenem od dobrovske cerkve. Med drugim sporoča Valjazar, da je leta 1668 neka grofinja na Koroškem, katere ime je po njeni želji ostalo tajno, imela šestletnega otroka, ki je popolnoma oslepel. Zalostna mati se je zatekla po pomoč k Mariji na Dobrovi in glej, tisto uro se je bolezen zboljela in otrok je zadobil zopet popoln pogled.

Za Valjazarjem je popisal dobrovski g. župnik Ivan Jernej Zupane (1753—1785) v posebni knjigi nad devetdeset slučajev, ki so se zgodili v njegovem času in nekaj let pred njim na priprošnjo Matere božje, češene na Dobrovi. Nekaj teh je podrobno opisanih v že omenjeni Lesjakovi zgodovini Marijine božje poti na Dobrovi.

Leta 1756 je dobrovski župnik I. J. Zupane zapisal tudi to, da je v njegovem času po cerkvenih stenah razobešenih premnogo zaobljubljenih podob in spominov, ki so viden izraz zahvale za pomoč Marijino v mnogih nadlogah. Zal se nam te podobe niso ohranile.

Nekaj desetih zaobljubljenih in zahvalnih podob iz novejšega časa pa vendarle pričajo, da Marija, češena na Dobrovi, tudi še sedaj rada pomaga onim, ki se k Njej zatekajo. Te podobe so za toliko časa, da bo cerkev prenovljena (in tega je zelo potrebna!), shranjene v zakristiji. Po prenovitvi cerkve pa bodo zopet na primernem mestu razobešene. To v vednost onim, ki vprašujejo, za kaj teh podob ni več v cerkvi.

In še nekaj onim, ki se jim zdi, da bi bilo prav, če se na ta način zahvalijo Mariji za kako izprošeno jim milost: zahvalni spominki naj ne bodo veliki in glavno naj ne bo podoba, razen če podoba predstavlja zadevo ali dogodek, v katerega je Marija pomagala. Na spominku naj bo vedno par besed zahvale. Podpis onega, ki spominek pošilja, naj bo cel ali vsaj označen z začetnimi črkami. Dostavljen naj bo tudi kraj pošiljateljevega bivanja, zlasti pa čas, ko je bil spominek Mariji v zahvalo narejen. Spominki na papirju in vezanine se morajo dati pod steklo, da ostanejo snažni in cerkvi v okras. Materi božji pa v čast.

Kristjani se zatekajo k Mariji v vseh potrebah. Zato je toliko njenih božjih potov, o katerih pravi sv. Avgustin: »Mi Marijo tudi s tem častimo, da obiskujemo kraje, ki jih je Bog Njej na čast posebno visoko povzdignil. Na takih krajih prejemamo več dobrot kakor drugje, ker deli Bog svoje milosti na Marijino priprošnjo kakor hoče in kjer hoče.«

Addis Abeba - „Počakaj!“

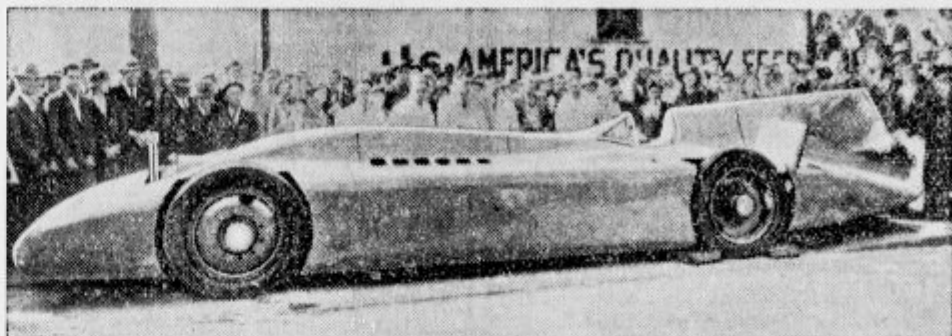
Anglež, Sir Percival Phillips, pripoveduje: Zvedel sem že prej, da tu še zmiraj dežuje in da je tisto ozemlje, koder bodo šle italijanske čete, še vse pod vodo. Tudi v Addis Abebi venomer dežuje. — Danes je šlo mnogo abesinskih čet na ogadensko fronto. Vodil jih je general Habuta Mikale iz province Kullo, kjer je on za guvernerja. Ti vojaki so tršatih postav in so hribovci, oblečeni v »šame« — toge. Njih puške so različnih izvorov, a kesnjeje bodo dobili moderne. Na kolodvoru so se poslavljali ko povesdo na sveto, a zgodilo se je še nekaj drugega. Prav na tračnicah so stali dolžniki in upniki, ki so radi plačevanja mešetarili drug z drugim, a sodnik je vodil razpravo in poravnava spore tako, da so izbrali talce za tiste dolžnike, ki so odhajali na vojno. Ta »sodnija« ni drugih Abesincev prav nič zanimala, ker so jo vajeni, saj so sodniki tudi kar po cestah in razsojajo spore kar javno. — Cesarska garda je še zmiraj v Addis Abebi in bržkone ne bo odšla pred izbruhom vojne. Večji del garde bo spremljal cesarja, ostanek pa bo urejal varstvo mesta. Cesar bo za Addis Abebo imenoval vojaškega upravnika in sicer bo imenovan Dejacemaca Balha, ki pravijo o njem, da je najmočnejši človek v cesarjevi službi. V prejšnjih dobah je kar na kratko pometel z nezadovoljnimi: na en dan je dal usmrtiti 20 ljudi. Balha je bil že v nemilosti pri cesarju, ker iz province Sidamo ni hotel priti v Addis Abebo. Nato je s svojimi četami korakal proti mestu, a so ga zajeli in zaprli. Nedavno pa je bil pomiloščen in je zdaj državni svetnik.

V prejšnjih časih so bile v Addis Abebi zelo priljubljene Združene ameriške države. A ko je državni tajnik Hull napovedal, da je petrolejskih koncesij konec, je šla vsa ljubezen po vodi. Baš tedaj pa je bil pri cesarju ameriški poslovni vodja Engert, ki se je v imenu predsednika Roosevelta prišel negušu zahvaliti za abesinske prijateljske dokaze. — Abesinci so zelo ogorčeni radi prepo-

vedi, da ne sme nobena država uvažati v Abesinijo orožje — in sploh radi raznih ukrepov, ki ovirajo Abesinijo, da se ne more preskrbeti z vojnimi pripravami. Pravijo pa, da morejo dobiti iz Japonske orožje kolikor hočejo, a tega ne bodo storili, češ, da jim Evropa ne bo očitala, da iščejo pomoči na Vzhodu namesto na Zahodu. Da je cesar zares mož na mestu, je pa dokaz to, ker je zadnjič dal zapreti glavnega urednika »Etijopskega Glasnika«, Ato Kidana, ker je preveč ostro napadel Italijo. Abesinci se zelo varno izražajo o svojih sovražnikih in so bržkone taki diplomati, da si jih bo Evropa vzela za vzgled. Saj še niso izrekli zadnje besede, zakaj Abesinija dela po najboljšem receptu: počakaj, potrpi!

Znani Esad bej je v svojih spominih na Abesinijo poudaril zlasti to abesinsko lastnost, »da počakaj!« — On sam je bil v neki, za Abesinijo zelo važni zadevi, poklican k prejšnjemu negušu na dvor in je mislil, tri, štiri dni, pa bo odpravljen. Kaj še! Minila sta dva, prešli so trije meseci, da mu je cesar sploh omenil njegov prihod in šele čez tri mesece je Esad bej izročil negušu tisto listino (zaradi Jeruzalema), ki je bila za neguša velike važnosti. Za tistih nekaj poslovnih, uradnih besed in za eno samo kretnjo — za izročitev listine —, je bival Esad bej tri mesece na dvoru! Ob tisti priliki mu je dejal neguš: »Čudite se, brez dvoma, da ste šele zdaj opravili to uradno zadevo, a pri nas je tako v navadi. Vi, Evropeci, samo hitite, hitite — in kam prihite? V same politične zmede in vojne! Pa pride k nam kak tak gospod, pa ga pustim čakati in je ves iz sebe. Le kam se vam vsem tako mudi? Smrti, itak ne boste ušli! Pri nas je navada, da pred vsako važno odločitvijo vlade, vzamemo vsi — čistilno sredstvo — pa močno, da vsi ležijo štirinajst dni. V tem času stvar dozori — in se navadno spremeni — v dobro. Tudi s kakim evropskim gospodom smo že tako napravili. En mesec, dva, tri, kaj zato? Saj čas se spre-

meni, vse popravi!« — Morda je novi neguš drugačne sorte? Vzgojil ga je evropski misijonar Jarosem, a pravijo, da je »kralj kraljev« vendarle ostal Amharec najčistejšega kova. Evropsko je na njem le to, da gladko govori francosko. Ko je potoval večkrat v Pariz, je potoval v zabavo in ne, da bi se kaj naučil. Haile Selassie je zelo brihten mož in navzlic svoji bolehnosti prav mogočen vladar, ki se do dna zaveda svojega težavnega položaja in zmeraj stremi za tem, da bi evropske države zapel v njih lastne mreže, da bi se skavsale med seboj. In mogoče bo to tudi dosegel.

Slavna »Sinja ptica« — avto svetovnega dirkača Campbella.

Samotni mrtvec na Mount Everestu

Iz Darjeelinge (v Aziji) poročajo londonski listi, da so mladi turisti, ki radi utrjevanja bivajo v taborišču ob vznožju Mount Everesta, da bi se pripravljali za pot na »vrhunec sveta«, ki ga ni še nihče zmogel, — našli truplo Mauricea Wilsona. Junija 1934 je Wilson odšel na vrh, a je izginil. Mrtvi Wilson je ležal v višini 7100 m, za 100 m nad taboriščem III., kjer je bila Buttigajeva ekspedicija l. 1933. Poleg njega so našli njegov skrbno v papir zaviti dnevnik in fotografski aparat, kjer so filmi še tako dobro ohranjeni, da jih bodo lahko razvili.

Potankosti o Wilsonovi smrti še niso znane. Angleški turistovski krogi menijo, da bodo iz dnevnikov in fotografij zvedeli, kakšen je bil žalostni konec Wilsona in ali mu je uspelo priti na najvišji vrh sveta.

Maurice Wilson je bil zelo častihlepen, celo

strasten turist. Ze izza mladih dni si je navajal telo na vse hudo, da bi se tako pripravil za veleturnista, da bi prišel na Mount Everest. Dejal je, da more priti na ta vrh le oni, ki ima čim najmanj prtljage in ki ni navezan na nosače. Zatorej je vzel na svojo drzno pot, ki ga je stala življenje, le lahek šotor, tri hlebce kruha, dve škatli konzerv in fotoaparat s seboj. Fotografije naj bi nekoč pričale svetu, da je resnično dosegel svoj smoter.

Leta 1933 je Wilson prosil nepalskega maharadžo, naj mu dovoli, da poleti z letalom čez vrh Mount Everesta. Maharadža mu je prošnjo odbil in tudi prošnjo za pot na vrh. Tedaj se je Wilson odločil, da pojde skrivaj tjakaj.

Preoblekel se je v Tibetanca in se je samo s tremi nosači odpravil iz Darjeelinge na pot do sikimske meje. Celo dan odhoda, 25. marca 1934, je bil neznan in zato so šele čez 3 dni zvedeli, da je izginil.

Dospel je v Rungpo in mirno prišel mimo obmejnih straž. A čim je prišel skozi »notranjo četo«, je bilo tako nevarno, da ga ne izsledijo, da je le ponoči prodiral naprej. V Tibetu se ni več bal stražnikov, spet se je preoblekel in korakal v evropski turistovski obleki dalje. — Dne 13. aprila 1934 je prišel do samostana Rongbuk Od Darjeelinge do tu je prišel v 25 dneh. Kaj takega še ni nihče dosegel. Saj je angleška ekspedicija l. 1933 potrebovala za to pot 35 dni — in Wilson je večinoma stopal le ponoči po hrihah navzgor. — V Rongbuku je en dan počival, nato je prodiral do taborišča II. Odondod se je za nekaj dni vrnil v Rongbuk. V taborišču III., v višini 7000 m, so se Wilson in trije nosači krčevito borili s snežnimi viharji in ondi našli zatočišče. Nosači so pa prosili, naj se vrne, a Wilsona niso omečile ne prošnje ne viharji ne snežni meteži. Odpravil se je 31. maja 1934 sam dalje in — se ni nikoli več vrnil.

Sodnija, ki plava

Iz Varšave poročajo, da se je veliko kopalcev zato smrtno ponesrečilo, ker so se predalec upali v vodo in se kopali ondi, kjer je prepovedano. Zato so na Visli uvedli plavajoče sodnije, barke, kjer sta dva sodnika in stražnik. Če priplava sodnija do neprevidnih plavčev, jih koj prime in o'sodi na denarno kazen ali zapor. Zadnji čeden je plavajoča sodnija prišla 76 oseb in jih obsodila v denarno globo.

Dežela brez zobnih zdravnikov.

Iz londonskih časopisov zvemo, da v britski Indiji še zmeraj primanjkuje zobozdravnikov in zobotehnikov. V Bombayju, n. pr., kjer je 5000 Evropecev, 100.000 Parzev in 1 in pol milijona Indijcev — je samo: 25 zobnih zdravnikov! Pač je še 300 zobnih tehnikov, kar je pa še zmeraj premalo.

Lov na volkove.

Državno gozdarsko ravnanstvo je v Ušhorodu v Karpatski Rusiji priredilo pri Černohlavi velik lov na volkove, ki močno ogražajo govejo živino ondotnih kmetov. Na lovu so ustrčili 7 volkov.

»Klobasar dela zdaj klobase z motorjem!«
»Zatorej imajo tak okus po konjskih silah!«

Kako da ne vidite moje brade!

Vojna med Ženevo in opijem

Zveza narodov v Ženevi se je dolgo ukvarjala s pobijanjem tihotapstva z opijem. Leta 1931 so razne države dobile določbe, koliko opija smejo uvažati za zdravstvene namene. Vendar se odleje tihotapstvo ni prav nič ustavilo, kar je razvidno iz tozadnjih seznamov pri tajništvu Zveze narodov in pa, ker še zmeraj dosti tihotapcev polove. Iz teh seznamov zvemo, da cvete tihotapstvo z omamili prav redno med Maršailjem in Carigradom. Nedavno so samo na eni ladji v Maršailju, ki je prišla iz Carigrada, našli 1700 kg opija. Tudi na Grškem je mnogo tihotapcev in se je od leta 1934 njih število še povečalo, saj so izvrstno organizirani. Leta 1934 so prijeli več ko 1000 tihotapcev samo v Grčiji... Tudi naša Jugoslavija ima dosti tihotapcev z opijem in imajo oblasti dosti opravka z njimi, dalje v Italiji, Turčiji.

Največ pa jih je seveda na Kitajskem, kjer so morali izdati — kar smo že povedali — najstrožje odredbe, celo smrtno kazen za tiste, ki na skrivaj razpečavajo in uživajo opij. Leta 1933 so samo na Kitajskem zaplenili 4000 kg sirovega opija, 200 kg predelanega opija, 10 kg heroína, več tisoč posodic morlija, 132 kg heroinovih praškov, 635 škatel morlijevih praškov in 10.000 brizgalk za morliji. Izmed 166 ladij, ki so bile udeležene pri tihotapstvu je bilo le 50 kitajskih, a 76 angleških, druge ladje pa so bile francoske, laške, japonske, holandske, norveške in portugalske.

Na Japonskem in v Iranu, prejšnji Perziji, so zasledili tudi mnogo tihotapcev z mamili in opijem in na stotine je oseb, ki so bile v zvezi z njimi

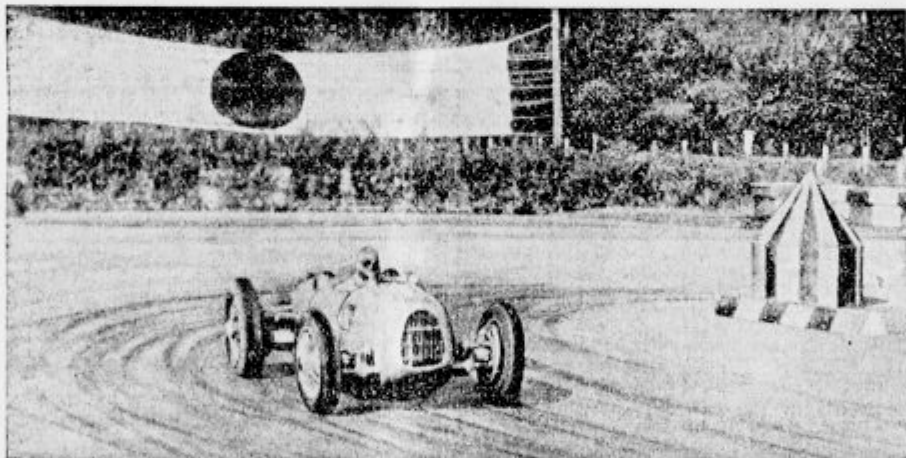
Policijske kazni za anallabete

Kitajska vlada ima v načrtu, da ne sme biti nikogar več, ki bi ne znal brati in pisati. (Kako hitro bo zdaj izginila ona slavna kitajska modrost, ker se bo onečedila s čitvom slabih, puhlih knjig!) Vlada je ukazala, da morajo tvorničarji in obrtniki prirežati večerne šole, kjer se bodo delavci kaj naučili. Da bodo ukaz tudi izpolnjevali, so določene občutne kazni za tiste, ki se čez leto dni ne bodo mogli izkazati s šolskim znanjem. Celo tako pravi ukaz, da smejo policajci na cesti ustavljati ljudi in jih preskuševati, ali znajo brati in pisati. Če ne bi znali — bodo kaznovani z denarno globo. (Bržkone državni primanjkuje denarja.) Kako bo to izvedljivo, je pač uganka, saj ima kitajščina čez 40.000 črk, ki jih poznajo prav le učenjaki. Sicer jih potrebujejo 2000 do 3000 za navadno uporabo, za časopise itd. Ubogi Kitajci! Ena sama šola jih bo!

S francoskih vojaških vaj: vaje z mrtvasko raglo

in na tisoče je kilogramov opija, ki so ga oblasti zaplenile. Če pristejemo k vsemu temu še one neštete slučaje, ki jih policija po raznih deželah niti izsledila ni in ki jih zato ne najdemo v ženevskih seznamih, tedaj vidimo, da se še zmeraj ni zmanjšala kupčija z opijem in drugimistrupi. Vidimo pa tudi, da je imel trud ženevske komisije za razorožitev opija isti uspeh, kakor ga je imel za splošno razorožitev — to se pravi: nobenega.

»Tudi slepa kura zrno najde...« Prav nepričakovano je pri Monzi na dirkah z avtomobili zmagal neki Hans Stuck.

Papirus čez 5000 let

Papirus, ki imamo po njem ime za današnji papir, so davni narodi od l. 3000 pred Kr. in do l. 1000 po Kr. uporabljali za pisanje Papirus so pridobivali iz rastline papirus, ki je v starem Egiptu na dvoje rastle po močvirjih (trsti), a so ga kesneje zasajali v velikih nasadih in faraoni so dosti zaslužili z njim in ga izvažali.

Steblo rastline do 6 m visoko — so oluščili, stržen pa razrezali v dolge proge. Proge so polagali drugo vrh druge, vse plasti so stisnili s stiskalnicami, obrezali robove in ploskev zgladili s školjkami ali kamni. Za večje ploskve, so zlepli

poedine ploskve drugo poleg druge in nastali so zvitki, ki so jih imeli do 2. stoletja po Kr. za knjige. Neznansko dosti papirusov so popisali davni narodi, a ti zvitki so se tudi še ohranili, naš papir pa se kaj kmalu uniči. In zdaj imamo po dobi 5000 let še zmeraj papirusove zvitke, ki so ležali kje v puščavskih tleh in jih tudi moremo čitati in zvedeti, kakšno je bilo življenje narodov pred 5000 leti.

Ko so leta 1778 egiptski kmetje iz podrtij pri Fajumu izkopali 50 papirusovih zvitkov, jih niso mogli nikomur oddati in so jih sežgali. Tako so se najbrž v stoletjih uničile še druge dragocene najdbe papirusov, ki bi nam bili marsikaj odkrili iz davnega življenja. — Skoraj prav čez sto let po prvi najdbi, l. 1877-78 so egiptski kmetje, ko so izkopali stare opeke, našli severno od Medinet el-Fajum spet velike kupe papirusov. Te papiruse pa je kupil nekaj berlinski muzej, nekaj Dunaj. In posledje so našli več in več papirusov, ki so jih učenjaki raznesli po vsej Evropi. Nastale so velike papirusove zbirke v Londonu, Berlinu, na Dunaju, v Parizu, Rimu, Turinu in drugod. Iz papirusov pa niso nikoli zvedeli, kje so bili najdeni in previdni kupci so jih tudi razdelili, da ima časih ena vsebina več kosov in je kos enega zvitka v Londonu, drugi kos v Rimu in podobno.

Drobtine

Avstralski ministrski predsednik — katoličan. James Scullin, prvi katoliški avstralski ministrski predsednik je po dveh letih radi zdravja odložil svoje posle in njegov naslednik je spet — katoličan.

Trije katoliški duhovniki izpušeni. Po dolgih obravnavah se je litevski vladi posrečilo, da so sovjeti izpustili 15 Litavcev na svobodo, ki so jih zamenjali s 6 ruskimi komunisti, ki so v Litvi preveč rovarili. Med temi 15 Litavci so tudi trije katoliški duhovniki, ki so zdaj svobodni.

Stavbne hranilnice

Prve dni septembra je v Solungradu na Avstrijskem zboroval mednarodni kongres stavbnih hranilnic, katerega se so udeležili številni zastopniki stavbnih hranilnic iz raznih evropskih držav, posebno pa iz Anglije, matične dežele stavbnih hranilnic. Iz političnih razlogov najbrže niso prišli na kongres tudi zastopniki nemških hranilnic, katerih je tudi veliko z znatnimi nabiranimi vsotami. Na kongresu so razpravljali o številnih strokovnih vprašanjih.

Tudi pri nas smo imeli pred nedavnimi nekaj stavbnih hranilnic, ki so preživljale svoje otroške bolezni, kar pa je imelo za posledico, da je bila zamisel stavbnih hranilnic politično v naših krajih za nekaj časa v ozadje, kakor tudi novih zavarovalnih ustanov na samopomočni podlagi ne bomo imeli kmalu, odnosno vsaj takih ne, ki bi preživljale in napredovale s takimi koraki kot pred leti.

Predvsem bi omenili, da je sistem stavbnih hranilnic drugačen kot pri kontinentalni Angleške stavbne hranilnice bi lahko primerjali z našimi hranilnicami. One so zbirale vloge kot drugi kreditni zavodi in so jih posojale skoro izključno v prve hipotekne večinoma za male stanovanjske hiše. Tenu nasproti pa so stavbne hranilnice kontinentalnega tipa delovale na samopomočni podlagi ter so zbirali tu svoje prihranke zainteresirani v svojem krogu ter jih posojali interesentom iz svojega kroga, ki so prišli po gotovem redu na vrsto. Pri nas v začetku je nujno prišlo, kot smo že omenili, do otroških bolezni teh zavodov, ki niso imeli pravih strokovnih izkušenj in vodstev. Prišli pa so v gibanje tudi ljudje, ki niso gledali samo na koristi interesentov. Tako je morala banska uprava zadržati, osnovanim na tej podlagi delovanje po primitivnih načelih omejit in so se morale pač le zadržati, če so hotele poslovati naprej, prilagoditi modernim zahtevam varnosti za onega, ki varčuje. Je pa to vprašanje še vedno aktualno, ker danes kapitalni trg pri nas ni v stanju financirati zgradbo stanovanjskih hiš, posebno malega človeka. Zato bodo samopomočne akcije igrate še znat-

no vlogo. Seveda pa mora biti njih delovanje organizirano tako, da ne bi bil kdorkoli oškodovan. Pri stavbnih hranilnicah kontinentalnega tipa igra najvažnejšo vlogo čaka na doba. Dokler je prisrčen hiter, tedaj je za prve čakalna doba kratka in lahko se z zahvalami onih, ki so dobili brezobrestna posojila, dela poceni reklama. Drugačen pa nastaja položaj, če priraske ni več in so zadnji pristopniki prisiljeni na dolgotrajno čakanje, katerega konec ne more nihče predvideti. Zato se v drugih državah vedno bolj pojavlja misel, da bi bilo potrebno iz socialnopolitičnih ozirov čakalno dobo skrajšati velikemu številu interesentov, ki kažejo dobro voljo in varčujejo pri svojih majhnih dohodkih, na ta način, da si stavbne hranilnice priskrbe tuja sredstva v obliki dolgoročnih izposojil, za katere pa je seveda treba plačevati obresti in je tedaj nujno, da morajo oni, ki dobe posojila, nositi bremena teh obresti. Tako so delali v Nemčiji, kjer so dobro poslojujoči hranilničarji dali na razpolago desetine milijonov mark, da tako pripomorejo interesentom čimprej do lastnega doma.

V tej zvezi se nam zdi umestno obravnavati tudi vprašanje življenjskih zavarovalnic na samopomočni podlagi. Pred leti se je z velikim pompom začelo ustajati njih nesolidno delovanje in govorilo se je, da bo o delu poslovanja razpravljalo tudi sodišče, toda o tem se sedaj nič več ne sliši. Dobro bi bilo, da se zadeva popolnoma razčisti, kar bo v korist stvari sami.

Pri nas delujejo sedaj samo one samopomočne organizacije, katerih poslovanje je popolnoma v skladu z načeli poštenega vodstva. Kako je v drugih banovinah, ne vemo. Koristno bi bilo, da se postopek po vsej državi izenači in da se uveljavijo v vsej državi splošne smernice za poslovanje vseh podobnih zavodov in organizacij, v kolikor se te organizacije ne omejujejo na pripadnike govorilnih strokovnih, humanitarnih in socialnih društev. Gre za velika premoženja, katerih upravljanje mora biti pod strogo kontrolo, da se že v naprej prepreči vsako oškodovanje posameznikov.

Jadranska razstava

Obisk Jadranske razstave je še vedno znan. Lepo vreme zadnjih dni je povzročilo stalno visoko število obiskovalcev iz vseh krajev naše države, posebno pa iz Ljubljane in Slovenije. Zanimivo je, da so tudi trgovski razstavljalci zadovoljni z uspehom. Tako na primer so naši izdelovalci smuči napravili več zaključkov za dobavo smuči v Sarajevu in Skopje, kar pomeni, da se tudi tam razvija ta sport.

Vsekakor je organizacija razstave prav dobra in moramo pohvaliti ves razstaveni odbor, ki je pridno delal skozi mesece, da je organiziral tako lepo razstavo. Ta odbor je sestavljen takole: predsednik dr. Milan Dolar, podpredsednik dr. Jeglič Zeljko in Anton Kos, tajnik Marjanovič Hubert, sodelovali pa so tudi vsi načelniki oddelkov: Jadranska straža dr. Murko Vladimir, kralj, mornarica Hubmajer Danilo, zgodovinski Horman Franjo, umetnostna zgodovina dr. Stele Franc, zemljepisni dr. Melik Anton, folklor Racič Boža, razstava morskih rib Malenšek Bogomir, fauna dr. Hadži Jovan, flora dr. Pajnič Edvard, oceanografija dr. Hadži Jovan, jamarstvo Michter Ivan, ribištvo dr. Dular Milan, promet dr. ing. Nagode Crtomir, tujski promet Pintar Vladimir, gospodarstvo dr. Dular Milan, sport Kos Anton, umetnostna razstava Santei Šaša itd.

Kosti jamskega medveda na vselejmu. Jamski medved je živel pred 2000 leti. Med zadnjim ledeno dobo je izumrl. V naših podzemskih jamah je mnogo kosti jamskega medveda. Izredno mnogo jih je zlasti v prekrasni Kržiži jami, kjer jih je raziskovalec izkopal na vozove že v prejšnjem stoletju. So več jih je v znameniti Potočki zijalki, ki jo raziskuje prof. S. Brodar. Kosti je odkopal že na vagonu, našel je pa tudi mnogo kamnitih in koščenega orodja, ki ga je uporabljal pračlovek pred 20.000 leti, in ki ima veliko znanstveno vrednost. Kosti jamskega medveda je v Potočki zijalki od več tisoč eksemplarjev. Pračlovek je v zijalki ubijal medvede in obdeloval njihove kože. Najbrž mu je bilo meso jamskega medveda glavna

hrana, zato se je nabralo sčasom izredno mnogo kosti v jami. Raziskovalec sklepa, da je človek prihajal v jamo samo pozimi, ko so se v njo zatekli medvedji. Na razstavi Društva za raziskovanje jam na vselejmu je razstavljenih precej kosti jamskega medveda iz Potočke zijalke. Med njimi so zlasti dobro ohranjene glave, ki so vprav strašne na pogled.

Kozje mleko je dobro in zdravilno, kar se do te mere lahko prepričati na razstavi malih živali društva Zivalec, kjer bodo delili za poskušajo zastoj kozje mleko. Kozja je žival malega človeka, ki mu nadomešča kravo. Zadovoljna je z zelo skromno krmo ter so stroški za vzdrževanje neznatni. Ako bi se kozjere razširila v naših rudarskih revirjih, bi bilo zelo pomagano marsikateri revni družini in blada ličica lačnih otrok bi dobila barvo. Nekateri unajo predpodeko o kozjem mleku, češ, da smrdi, na razstavi pa se bodo lahko prepričali, da nima nobenega vonja, ako skrbimo za snago v kozjem mleku. Kozje mleko so nazivamo smradu med mlačno v mleku, ako ni smradu, sicer pa je še boljše in redilnejše od kravjega.

Torpedov v pretezu ne vidimo kjerkoli in kadarkoli, na razstavi vojne mornarice na vselejmu pa vidimo to posebnost. Obiskovalci si bodo lahko ogledali komplicirani mehanizem povsem od blizu. Torpedo stane več sto tisoč dinarjev. Prejšnje leto so se varovale ladje pred torpedi s posebnimi mrežami, kakršne vidimo tudi razstavljeni. Prav tako veliko zanimanje, kakor torpedi, bo nudila lanelna cev za spuščanje torped. Sploh je pa razstava vojne mornarice tako zanimiva, da bi bili obiskovalci zadovoljni samo z njo, če bi ne videli ničesar drugega. Kaj takšnega pač ne vidiš navadno na nobeni razstavi, kar se ti nudi tu Jadranska razstava je živ, najboljši leksikon, ki nam prikazuje vse, kar je v zvezi z morjem.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljenski borzi neopremienjen na 8,45-8,55, dočim se je na zagrebški borzi neznatno uvrstil na 8,47-8,57. V Beogradu pa je notiral 8,485 do 8,5185. Grški boni so se uvrstili v Ljubljani na 35,15-35,25, v Zagrebu na 35,65-36,35. V Beogradu 34,32-35,02. Angleški funt se je v Zagrebu uvrstil na 232,76-234,16, v Beogradu pa na 232,85 do 234,45. Španska pezeta je v Ljubljani notirala 5,65-5,75, v Zagrebu 5,58-5,68 in v Beogradu 5,70 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2057,41-2072,03, Berlin 1756,08-1769,95, Bruselj 737,39-742,40, London 215,70-217,75, Carib 124,22-124,29, New York 494,15-497,47, Pariz 288,50-289,94, Praga 180,97 do 182,08, Trst 356,53-359,62.

Skupni promet zagrebške borze brez kompenzacij je znašal 253.226 Din.

Curib. Belgrad 7. Pariz 20,26 London 15,1825, New York 307,375, Bruselj 50,825, Milan 25,08, Madrid 41,975, Amsterdam 207,65, Berlin 123,00, Dunaj 57,40, Stockholm 78,30, Oslo 76,30, Kopenhagen 67,80, Praga 12,71, Varšava 57,925, Alene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,60, Buenos Aires 0,825.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 80-82, agrarji 45 do 46, vojna škoda promptna 368-370, begl. obv. 64-65, 8% Bler pos. 81-82, 7% Bler pos. 72-73, 7% pos. Drž. hip. banke 75-77, 7% slab. pos. 78-81.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest pos. 80-81, agrarji 45-46,75, vojna škoda promptna 371,50 do 373 (368,50, 371), 9, 10, in 11. 871-873, 12, 371-373 (372), begl. obv. 64-64,50 (64), 8% Bler pos. 81-82,50, 7% Bler pos. 72-72,75 (72), 7% pos. Drž. hip. banke 76-77, Delnice: Priv. agr. banke 230 d., Trboveljska 95-110, Isis 40 bl.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpr. Tendence neizpremenjene. Promet srednji.

Hmelj

Zalec. 12. sept. Danes promet v Zalec nekoliko manjši. Trgovci deloma hmelj sprejajajo, deloma kupujejo pri hmeljarjih in vaseh, ker je oblast nakup na vzorec v Zalec omejila. Cene pri slabših in srednjih kakovostih neizpremenjene, gladkozelezi hmelj, katerega pa je že bolj malo, posamezniki ne prodajo niti za 27 Din. Povpraševanje zelo živahno. Kontrolo nedovoljene kupcije in prekupevanja smo poosttrili.

Sport

Jugoslavija: Poljska 4:3 (2:2)

Varšava, 8. septembra.

Težka, toda zaslužena zmaga Jugoslovank. — Odlična igra vratarice Cimpermanove. — Velik napredek Poljakinj.

Težko in prilično nervozno pričakovana nedelja je vendar prišla. Vse dopoldne in popoldne so krasili stadion in ogromno tribuno z jugoslovanskimi in poljskimi zastavami. Občinstvo se je pričelo zbirati zgodaj, kar pri nas v Ljubljani ni navada. Že pred tekmo je bilo na igrišču okrog 3000 ljudi, ki so nestrno pričakovali pričetka igre.

Točno ob 16.30 sta se pojavili na igrišču najprej jugoslovanska v modro-belih dresih, nato pa poljska reprezentanca v belo-rdečih dresih. Družini sta, na čelu s kapitanom poljske reprezentacije panom Lipinskim, ki je kasneje vodil tekmo, defilirali pred tribuno. Po medsebojnih pozdravih in izmenjavi daril je vojaška godba odsvirala jugoslovansko in poljsko himno, katere je navzoče občinstvo poslušalo stoje.

Po sodnikovem znamenju za začetek igre so igralke z enominutnim molkom počastile spomin pokojnega maršala Piłsudskega. Po ponovnem sodnikovem znamenju je igra pričela.

Početni udarec ima Poljska, ki preide takoj v oster napad, katerega naša obramba le s težavo odbije. Poljakinje napadajo z veliko ambicijo dalje in ustvarjajo silno nevarne in kočljive situacije pred našim golom. Naša obramba igra nervozno in taktično slabo, kar nasprotnik dobro izrablja. Bili smo že uverjeni, da bomo težko poraženi zapustili igrišče. Naša družina se nikakor ni mogla umiriti, kar je imelo za posledico prvi uspeh Poljakinj, h kateremu pa jim je pomagala naša branilka sama s tem, da je v nervoznosti odbila nevarno žogo v lasten gol, mesto v polje.

Po tem dogodku, ki je prinesel Poljakinjam vodstvo 1:0, se je naša obramba polagoma znešla. Uvedla je v igro pameten in koristen sistem, ki je našo družino obvaroval sigurnega poraza. Šibek pa je ostal napad do konca igre. Vodja napada Tomljenovičeva je igrala danes sigurno svojo najboljšo tekmo. Imeli smo vtis, da je sploh ni na igrišču. Obe krili Janežičeva in Bernikova, ločeni druga od druge, sta bili navezani sami na sebe. Igrali sta z veliko voljo, na njima tujih mestih, dolgo brez uspeha. Šele v drugi polovici prvega polčasa se posreči Bernikovi izrabiti lep predložek Janežičeva in izenačiti. Od tega trenutka dalje je pričelo občinstvo z vse večernico vspodbujati poljsko družino, kar pa naše obrambe, ki se je od trenutka do trenutka boljšala, ni več zmedlo. Vsi vehementni napadi Poljakinj, ki so prišle po brezprimernem vzbujanju publike v silen polet, so se razbili že ob obrambi, deloma pa so ostale pojoste in nevarne žoge plen odlične vratarice Cimpermanove, ki je igrala danes fenomenalno. Pet minut pred koncem prvega polčasa, pošlje Glaževska, desno krilo poljske družine, oster strel na gol. Žoga najde pristo pot, ter se od prečke s silo odbije v gol. Poljakinje so s tem zopet v vodstvu (2:1).

Naše pritisnejo, hoče izsiliti neodločen rezultat prvega polčasa. Stalno so pred poljskim golom, izenačenje visi v zraku. Janežičeva in Bernikova

igrata sami. Tomljenovičeva ni videti. Njihov trud je bil kmalu poplavljen z uspehom. Bernikova s silno bombo izenači. Družini odideta na odmor z neodločnim rezultatom 2:2.

V drugem polčasu začnejo naše in prevzamejo takoj inicijativo. Igra naših se stalno boljša. Otporna moč obrambe je vedno zanesljivejša, tako da računamo že s sigurnim uspehom. Izenačena pa nas preseneči oster strel srednje poljske napadalke Polonke, Mokra, ostra žoga zdrkne Cimpermanovi iz rok v gol. Urnobesen aplavz in vzklikanje publike pozdravi ta uspeh Poljakinj. Poljaki vodijo s 3:2. Nahajamo se v težki situaciji. Zmagati moramo, tega se igralke dobro zavedajo, saj vedo, da branijo prestiž Jugoslavije kot svetovnega prvaka. Ponovno gredo s polno paro na delo. Kmalu pa nas doleti druga nesreča. Janežičeva je blestrana in mora zapustiti igrišče. Rezervna igralka Pehanič je daleko slabša od Janežičeve in tako je sedaj odvisno vse od Bernikove. S silno požrtvovalnostjo sluša izenačiti, pa ji ne uspe, ker jo po dve protivnici stalno skrbno krijeta. S tem je ostala Tomljenovičeva večinoma prosta. Imela je mnogo priložnosti za izenačiti, pa ji je uspelo to dokaj pozno, tako da smo imeli le malo časa še za nadaljnji uspeh in s tem za zmago.

Med tem se je Janežičeva vrnila, morala pa je po dveh minutah zopet zapustiti igrišče. Obe družini sta igrali sedaj na zmago. Igra je postajala na momente prestra, kar pa sodnik ni znal preprečiti. Kljub šibkemu napadu so naše stalno in opazno napadale. Obramba je delala brezhibno.

Se ena minuta je manjkala do konca; opozorili smo na to Bernikovo in jo vspodbudili. Ona je samo priklimala. Dobila je žogo, preigrala nasprotnikov napad, in je že bila pred nasprotnim golom. Tu je naletela na striljeno obrambo, kar pa je ni oviralo, da ne bi iz gneče poslala neubranljivo žogo v poljski gol. 4:3 za nas. Še en napad Poljakinj in igre je konec. Zmaga je naša.

Zmago smo v polni meri zaslužili. Največ zaslug ima naša obramba s fenomenalno Cimpermanovo na čelu in Bernikova. Taktično boljša igra naše obrambe in boljša tehnična izvedenost naših igralke so igro odločile.

Poljakinje so od lani znatno napredovale v tehničnem oziro, nazadovale pa v kondiciji, kar je bilo opaziti posebno v drugem polčasu. Najboljše moč je imela družina v krilski vrsti.

Družini sta nastopili v postavah: Poljska: Stefanjska, Olčakova, Filipjakovna, Višnjevska, Gršičinska, Polomska, Glaževska. Jugoslavija: Cimperman, Lovrenčić, Oman, Justin, Bernik, Tomljenovič, Janežič (Petanič).

Sodnik g. Lipinski je bil napram Jugoslovankam silno strog, v drugem polčasu tudi pristranski. Po odigrani tekmi je pozdravil našo družino predsednik poljske zveze general g. Zamorski in ji izročil svoj prelošni pokal, za katerega se bo oddele igralo vsako leto izmenično v Jugoslaviji in Poljski. — K zmagi nam je šestil tudi svetnik našega poslanstva prof. Kuhner in ostale osebe poslanstva. Seveda so se tem šeststikom pridružili tudi številni člani jugoslovanske kolonije.

Po tekmi imamo banket v razkošnih prostorih hotela Bristol, jutri dopoldne si gremo ogledati visoko šolo za telesno vzgojo, popoldne pa smo prosti. V torek dopoldne odpotujemo v Bialistok.

O tem obširneje prihajajo. R. I.

Petorica naših najboljših jugoslovanskih lahkotletov

V naslednjem prinašamo najnovejšo tabelo petorice jugoslovanskih lahkotletov v vsaki panogi, ki takole izgleda:

100 m: 1) Kovacič, Pr. 10,6; 2) Bauer, P. 10,7; 3) Stevanović, J. 10,9; 4) dr. Jamnicki, H. 11,0; 5) Cerar, Pr. 11,6.

200 m: 1) Kovacič, Pr. 22,4; 2) Bauer, P. 22,6; 3) dr. Jamnicki, H. 22,9; 4) Mazzi, H. 23,0; 5) Tauer, Mh. 23,5.

400 m: 1) dr. Jamnicki, H. 51,5; 2) Mühleisen, R. 51,6; 3) Nikhaz, P. 51,7; 4) Banščak, P. 52,0; 5) Stevanović, J. 52,8.

800 m: 1) Nikhaz, P. 2:01,0; 2) Flass, H. 2:01,5; 3) Goršek, P. 2:02,2; 4) Hoffer, R. 2:03,0; 5) Gaberšek, Pr. 2:03,6.

1500 m: 1) Flass, H. 4:13,4; 2) Takač, Sl. 4:13,6; 3) Goršek, Pr. 4:16,6; 4) Čurda, Pr. 4:18,4; 5) Krevs, Pr. 4:19,4.

5000 m: 1) Bručan, I. 15:48,6; 2) Krevs, Pr. 16:09,6; 3) Krpan, P. 16:22,0; 4) L. Srakar, Pr. 16:40,6; 5) L. Starman, Sg. 16:44,0.

10.000 m: 1) Bručan, I. 33:03,8; 2) Kangler, Mh. 34:16,8; 3) L. Starman, Sg. 35:20,2; 4) Šporn, I. 35:27,6; 5) L. Starman, I. 3:42,6.

110 m prep.: 1) Ivanović, C. 15,0; 2) dr. Buratović, C. 15,2; 3) Banščak, P. 16,2; 4) Ehrlich, H. 16,3; 5) Hanžeković, C. 16,6.

400 m prep.: 1) Ivanović, C. 55,3; 2) Banščak, P. 57,9; 3) Dremil, C. 1:00,0; 4) Stevanović, J. 1:00,4; 5) Vuković, H. 1:03,5.

4x100 m: 1) Beograd 43,8; 2) HASK 44,0; 3) PSK 44,2; 4) Zagreb 44,5 5) Jugoslavija 44,5.

V višini: 1) Martini, Pr. 1,83; 2) Mikič, J. 1,80; 3) mr. Telesko, P. 1,78; 4) Žgur, Pr. 1,76; 5) dr. Buratović (C) 1,75.

V daljavo: 1) Novaković, B. 6,89; 2) dr. Buratović (C) 6,87; 3) Stepišnik, I. 6,65; 4) Mioković, B. 6,59; 5) Mikič, J. 6,57.

Prlica: 1) dr. Buratović, C. 3,50; 2) Bakov, J. 3,50; 3) Feigl, Mh. 3,40; 4) inž. Kallay, Mh. 3,40; 5) Banščak, P. 3,30.

Troskok: 1) Mikič, J. 14,05; 2) Mioković, B. 13,83; 3) Perpar, Pr. 13,77; 4) Banković, B. 13,63; 5) Bergmann, C. 13,56.

Krogla: 1) Kovacič, C. 14,85; 2) Spahić 14,33; 3) dr. Narančić, C. 14,12; 4) Kleut, J. 14,01; 5) Ambroz, H. 13,83.

Disk: 1) Kleut, J. 44,00; 2) dr. Narančić, C. 43,02; 3) Stepišnik, I. 41,32; 4) Kovacič, C. 41,32; 5) Bojović, J. 41,30.

Kopje: 1) Smejda, B. 57,65; 2) Kleut, J. 56,95; 3) Markušić, Sl. 56,80; 4) Nikolić, J. 56,34; 5) Kovacič, C. 55,07.

Kladivo: 1) Stepišnik, I. 47,85; 2) Goić, H. 45,27; 3) dr. Manolić, C. 40,49; 4) Puhović, C. 27,83; 5) P. Ferković, H. 37,69.

Celovec: Ljubljana

Naš prvak Drusko Wilfan je letos v rekordni formi. Celov vrsto rezultatov je dosegel na tekmovalnih v izven Ljubljane, znatno boljše od rekordov, ki pa iz formalnih razlogov ne morejo biti priznani. Če bi bil bazen in vse ostalo v redu, pa trikoja ni imel!

Tokrat pa bo startal v trikoju — nove rekorde bomo dobili!

Celovčani se nuzično pripravljajo in vestno trenirajo za Ljubljano!

igrata sami. Tomljenovičeva ni videti. Njihov trud je bil kmalu poplavljen z uspehom. Bernikova s silno bombo izenači. Družini odideta na odmor z neodločnim rezultatom 2:2.

V drugem polčasu začnejo naše in prevzamejo takoj inicijativo. Igra naših se stalno boljša. Otporna moč obrambe je vedno zanesljivejša, tako da računamo že s sigurnim uspehom. Izenačena pa nas preseneči oster strel srednje poljske napadalke Polonke, Mokra, ostra žoga zdrkne Cimpermanovi iz rok v gol. Urnobesen aplavz in vzklikanje publike pozdravi ta uspeh Poljakinj. Poljaki vodijo s 3:2. Nahajamo se v težki situaciji. Zmagati moramo, tega se igralke dobro zavedajo, saj vedo, da branijo prestiž Jugoslavije kot svetovnega prvaka. Ponovno gredo s polno paro na delo. Kmalu pa nas doleti druga nesreča. Janežičeva je blestrana in mora zapustiti igrišče. Rezervna igralka Pehanič je daleko slabša od Janežičeve in tako je sedaj odvisno vse od Bernikove. S silno požrtvovalnostjo sluša izenačiti, pa ji ne uspe, ker jo po dve protivnici stalno skrbno krijeta. S tem je ostala Tomljenovičeva večinoma prosta. Imela je mnogo priložnosti za izenačiti, pa ji je uspelo to dokaj pozno, tako da smo imeli le malo časa še za nadaljnji uspeh in s tem za zmago.

Med tem se je Janežičeva vrnila, morala pa je po dveh minutah zopet zapustiti igrišče. Obe družini sta igrali sedaj na zmago. Igra je postajala na momente prestra, kar pa sodnik ni znal preprečiti. Kljub šibkemu napadu so naše stalno in opazno napadale. Obramba je delala brezhibno.

Se ena minuta je manjkala do konca; opozorili smo na to Bernikovo in jo vspodbudili. Ona je samo priklimala. Dobila je žogo, preigrala nasprotnikov napad, in je že bila pred nasprotnim golom. Tu je naletela na striljeno obrambo, kar pa je ni oviralo, da ne bi iz gneče poslala neubranljivo žogo v poljski gol. 4:3 za nas. Še en napad Poljakinj in igre je konec. Zmaga je naša.

Zmago smo v polni meri zaslužili. Največ zaslug ima naša obramba s fenomenalno Cimpermanovo na čelu in Bernikova. Taktično boljša igra naše obrambe in boljša tehnična izvedenost naših igralke so igro odločile.

Poljakinje so od lani znatno napredovale v tehničnem oziro, nazadovale pa v kondiciji, kar je bilo opaziti posebno v drugem polčasu. Najboljše moč je imela družina v krilski vrsti.

Družini sta nastopili v postavah: Poljska: Stefanjska, Olčakova, Filipjakovna, Višnjevska, Gršičinska, Polomska, Glaževska. Jugoslavija: Cimperman, Lovrenčić, Oman, Justin, Bernik, Tomljenovič, Janežič (Petanič).

Sodnik g. Lipinski je bil napram Jugoslovankam silno strog, v drugem polčasu tudi pristranski. Po odigrani tekmi je pozdravil našo družino predsednik poljske zveze general g. Zamorski in ji izročil svoj prelošni pokal, za katerega se bo oddele igralo vsako leto izmenično v Jugoslaviji in Poljski. — K zmagi nam je šestil tudi svetnik našega poslanstva prof. Kuhner in ostale osebe poslanstva. Seveda so se tem šeststikom pridružili tudi številni člani jugoslovanske kolonije.

Po tekmi imamo banket v razkošnih prostorih hotela Bristol, jutri dopoldne si gremo ogledati visoko šolo za telesno vzgojo, popoldne pa smo prosti. V torek dopoldne odpotujemo v Bialistok.

O tem obširneje prihajajo. R. I.

Program obsega naslednje točke: 200 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno, 4 krat po 100 m prosto, skoke z deske in waterpolo za gospode in 100 m prosto, 100 m prsno, 3 krat po 100 m mešan ter skoke z deske za dame.

Uro pričetka bomo še objavili.

Evropska prvenstva v prestih rekoborbi, ki so se vršila v Bruslju, so se končala ter so prinesla naslednje rezultate: Beniam: Nizozela (Italija); peresna teža: Pichnamaki (Finska); lahka: Karpathy (Madjarska); welter: Anderson (Svedska); srednja: Johanson (Svedska); polteška: Viraghi (Madjarska); in teška: Häggli (Svica).

Samo par dni čevlji

shoraj za polovično ceno z malimi tovarniškimi napakami

Trgovina „Baia“, Siska

Opr. št. 38152-1935-4.

Razpis

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, zastopnik po Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, bo oddal pri gradnji Zdravstvenega doma Vileškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja v Kranju sledeča dela:

1. težaška, zidarska in železobetonska dela;

Mali oglasi

Za šolo

namo veliko izbiro šolskih torbic, nahrbtnikov, aktovk, map, peresnic in drugih šolskih potrebščin. Dalje čevlje in obleke po izredno nizkih cenah.

ANT. KRISPER, LJUBLJANA

Službodobne

Za bolno star. damo
iščem primerno žensko osebo, ki bi bila pripravna in sposobna za dnevno in nočno postrežbo. — Nudim dobro hrano in plačo po dogovoru. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 4 = 11231. (b)

Hlapca
pridnega in poštenega, vajenega vseh poljskih del in konjev — sprejemem. — Josip Čad, Ljubljana, Podrožnik. (b)

Dekle
sprejemem v torbarsko delavnico. Miklošičeva 17.

Denar

Posojila
na vložne knjižice dale Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilne knjižice
prodaste ali kupite najbolje
potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Poizvedbe

Izgubil sem
na poti od Kamnika proti Podgorju aktovko z različnimi akti, vzorci in naročilno knjižico. — Pošten najditelj, za katerega je vajdena knjižica brez vrednosti, naj vrne aktovko policiji v Kamniku ali direktno na moj naslov. — Stroške povrnem, poštena nagrada zagotovljena. — Rado Pregrad, Podčetrtek.

Dijaki

Stanovanje
z vso oskrbo oddam proti instrukciji dijaku klasične gimnazije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11206. (D)

Enega ali dva dijaka
sprejemem v solčno sobo (center). Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11233. (D)

Dve dijakinji
nižješolki, sprejemem. Stanovanje svetlo, zračno. — Pomoč pri pouku. — Cena zmerna. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11217. (D)

Joseph Conrad:

Na morju

Ko se je naš poveljnik vrnil, smo zvedeli, da se imenuje parnik »Sommerville«, kapitan na njem pa Nash, da pluje s pošto od zapadne Avstralije preko Batavije proti Singapuru, pa da sta se dogovorila, da nas bo potegnili v Anjer, ali pa, če bo mogoče, v Batavijo, kjer bomo mogli s preluknjanim ladje udušiti požar in potem nadaljevati vožnjo — proti Bankoku! Starec je bil videti razburjen. »Pa bomo le napravili svoje,« je dejal razvneto Mahonu. Dvignil je pest proti nebu. Nihče drugi ni izpregovoril besede.

Opoldne se je pričel parnik pomikati. Vitek in visok je plul naprej, a preostanek »Judee« se je vlekel za njim, privezan za konec sedemdeset sočnej dolge pritezne vrvi — vlekel se je za njim hitro kakor oblak dima, iz katerega so štrleli visoki jarboli. Splezali smo nanje, da bi speli jadra. Kašljali smo na križih in budno pazili na nabuhla jadra. Ali si mar morete misliti, kako čepimo gručena gori ter krasno spenjamo platno na križih ladje, ki ji je sojeno, da ne bo prišla nikamor? Niti enega ni bilo med nami, ki ni pričakoval, da se bodo jarboli slednji hip prekučnili. Ladje pa od zgoraj zaradi meglice nismo mogli videti; ali mornarji so nedvomno skrbno delali in si okretne podajali motvove. »Luka — spnite jadra tam gor!« je zaklical Mahon od spodaj.

Razumete, kaj pomeni to? Po mojih mislih ni nobeden izmed plezalec pričakoval, da bo prišel na palubo kakor navadno. Ko pa smo le prišli, sem jih slišal, kako so govorili drug drugemu: »No, pa sem bil prepričan, da bomo zleteli v morje vsi hkratu — drogovci in vse — hudič naj me vzame, če nisem.« Prav tako sem mislil sam pri

Posrestva

Prodajam posestvo

v bližini industrijskega kraja Zagorje, eventualno z gostilno ali gostilno brez posestva. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10992.

Lepa hiša z gostilno

v Ljubljani VII., ugodno napredaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Gotovina, tuja valuta« št. 11105. (p)

Prodajmo

Rabljena kolesa

po ceni kupite pri »Promet«, nasproti križevniški cerkve. (l)

Ia. orehe

lanske, cele, kg 6.50 Din; jedra kg 22 Din, franko postaja pošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Posteljne mreže

v lesenih in železnih okvirjih ter železne postelje vseh vrst izdeluje in sprejema v popravilo najceneje P. Strgulce, Gosposvetska 13. Kolizej —

Semensko pšenico

selekcijonirano, prvovrstno, zanesljivo seme, oddaja po ugodni ceni trvdka

A. VOLK

Ljubljana, Resljeva c. 24

Zahtevajte ponudbo in vzorec!

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri namugodnejše in najcenejše trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Zopet smo cenejši!

la sportni suknjič 95 Din, trenchcouth 420 Din. Specialna izbira pump, modrih hlač, perila itd. Preaker, Sv. Petra c. 14. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon štev. 2951

Otroške vozičke

moderne, prodaja po tovarniških cenah »Novel«, Frankopanska 21, Siska. Ne zamudite ugodne prilike! (l)

CITAJTE IN ŠIRITE

»SLOVENCA«

ŽIMO

za žimnice od preproste do najfinejših vrste kupite najceneje pri trvdki

J. KNIFIC, tovarna za žimo

STRAŽIŠČE pri Kranju

Telefon Stražišče št. 2

Na velesejmu paviljon „F“!

Tinčkove in Tončkove prigode

127.

Tonček uganja čarovnije.

Tonček pač ni slutil, da se mu bliža pomoč, zato se je skušal rešiti iz oblasti divjakov kar na lastno pest. Počlenjal je z nedolžnimi igračkami takšne vragolije, da so divjakom oči čedalje bolj izstopale iz jamic. Bulili so vanj osuplo in bedasto kakor zabe iz mlake.

Nazadnje se je Tonček spomnil še ene igračke, ki jo je imel pri sebi. To je bila nekakšna pipa, v kateri je bil skrit mehur. Vtaknil je pipo v usta, se začel divje vrteti v kolobarju in kazati divjakom roke, češ: Poglejte, da nimam ničesar v njih.

Potem pa je zaklical: »Rokus-pokus!« in začel pihati v pipo. Mehur se je napel, začel rasti iz pipe in dobivati oblike zajčje glave. To je bilo za divjake višek vsega, kar zmorejo čarodeji na tem svetu. Z nepopisnim strahom in spoštovanjem so popadali pred »belim visočanstvom« na kolena in dvignili roke, kakor da ga prosijo milosti.

Brez posebnega obvestila.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mama, babica, prababica, teta itd., gospa

JERICA ACCETTO ROJ. TORELLI

vdova po stavbeniku

dne 12. septembra, po dolgem, mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, v 78. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne bo v četrtek, dne 13. septembra 1935 ob pol 6 popoldne izpred mrtvašnice Vidovdanska cesta št. 9 (Zavetišče sv. Jožefa) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. septembra 1935.

Globoko žalujejo ostali.

Zahvala

Vsem, ki so osebno ali pismeno izrazili sočutje ob izgubi moje ljubljene soproge in matere

Marije Lužar

izrekamo prisrčno zahvalo. Zahvaljujemo se iskreno številnim darovalcem vencev in cvetja, za ganljivo petje ter za mnogostevilno spremstvo iz Ljubljane, okolice in drugih krajev.

V Ljubljani, dne 12. septembra 1935.

Žalujejoči soprogi in otroci.

Zapustil nas je za vedno naš nadvse ljubljani in skrbni soprogi, oče, ded, stric, svak in tast, gospod

Anton Francki

železniški uradnik v pokoju

dne 12. septembra, po kratki in mučni bolezni, v 70. letu starosti, previden s tolažili sv. vere. — Na zadnji poti spremimo blažega in nepozabnega očeta v soboto, dne 14. septembra 1935 ob 4 popoldne izpred mrtvašnice veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, Graz, Dunaj, Ormož, dne 12. septembra 1935.

Globoko žalujejoči: Alojzija, soproga; Alojz, sin; Ivica, sinaha; Lojzek, Bečica, vnuk in vnukinja — ter vse ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

Umrla nam je naša nad vse predobra mamica

BRIGITA FERK

in nam za vekomaj zatisnila svoje blage oči dne 11. septembra 1935 ob 20. previdena s svetimi zakramenti. Nepozabno pokojnico bomo spremili na njeni zadnji poti izpred hiše žalosti Ruše št. 34 dne 13. septembra ob 16.30 na domače pokopališče.

Ruše, dne 12. septembra 1935.

Žalujejoči soprogi z otroci, rodbina Mulejeva in ostalo sorodstvo.

sebi tudi jaz,« je topo odgovorilo drugo vranje strašilo, pobito in pridušeno. Vedeti pa morate, da so bili to ljudje brez vlepenega jim pokorščine. Na prvi pogled bi se bili zdeli gledalcu nekakšna tolpa zloglasnih poležavcev brez kakršnegakoli visjega smotra. Kaj je bilo neki vzrok, da so storili to — kaj je bilo vzrok, da so me skušali, ko sem jim, zavedajoč se iz dna srca, da je to nekaj leneitnega, dvakrat ukazal napustiti napihnjeno košino jadro, da bi poskusili narediti bolje. Kako to? Saj niso hoteli ploviti kot pokleni mornarji — saj niso delali za zglod, ne za nagrado. To gotovo ni bil čel dolžnosti; saj so se vsi ti ljudje znali izborni izogibati dela, lenuhariti in postopati — kadarkoli se jim je zahotelo — to pa je bilo večidel vedno. Mar so prišli na ladjo zaradi bornih mesečnih dveh funtov in deset šillingov? Saj so bili vsi prepričani, da jim je ta plača dvakrat premajhna. Ne: v njih je bilo nekaj drugega, nekaj vrojenega, tenkovestnega, trajnega. Ne trdim sicer brezpogojno, da moštvo kake francoske ali nemške mornarice ne bi bilo storilo tega, dvomim pa, da bi bilo storilo na ta način. V njihovem delu je bilo nekaj popolnega, nekaj načelno čvrstega, nekaj nagonosko mojštrskega, — razodevalo se je nekaj skrivnostnega, nekaj prikritiga, nekakšna posebna darovitost za dobro ali zlo, kar tvori plemenito razliko, ki oblikuje usodo narodov.

Ono noč ob deseti uri smo privikrat opazili ogenj, ki smo ga dotlej gasili nevidnega. Hitro pritezanje ladje je podpihovalo uničujoče tlenje. Sinji svet je prihajal izpod žarečih razvalin palube. Mestoma so migotale svetle lise in videti je bilo, kakor da se gibljejo in lezejo naprej liki žareče kresnice. Jaz sem jih prvi opazil in povedal Mahonu. »Potem je vse naše delo zaman,« je odvrnil. »Bolje bi bilo, da bi jo nehali vleči za seboj,

saj bi utegnili nenadoma spredaj ali zadaj eksplodirati, preden bi se mogli umakniti.« Pričeli smo kričati; zvonili smo, da bi zbudili mornarjem pozornost; oni pa so vlekli naprej. Nazadnje sva se morala z Mahonom splaziti in presekat vrv s sekuro. Odvezovati je nisva utegnili. Razločno sva videla rdeče zublje, ki so lizali razdejanjo ogrodje pod najinih nogami, ko sva si utirala pot nazaj na kasar.

Na parniku so seveda kmalu uganili, da se je vrv pretrgala. Parnik je glasno zapiskal, videli smo, kako so se njegove bočne svetilke v širokem polkrogu zasukale. Priplul je, se tesno prisloni k nam in se ustavil. Mi smo se tesno stiskali na kasaru in ga opazovali. Vsakdo je rečel kak zavojček ali kako vrečo. Zdajci je šinil v zrak stožkast plamen z vijugastim vrhom in vrvel na temno morje kolobar svetlobe, v katerem smo videli dva broda, ki sta se naluhno pozibavala drug ob drugem. Kapitan Beard, ki je sedel več ur tiho in nemo na rešetki pred krmilom, je zljaj počasi vstal in stopal pred nami proti vrvju krmnega jarbola. Kapitan Nash pa je vzkliknil: »Pridite gor! Poglejte dobro. Pošne pošiljke imam na ladji. V Singapore odvedem vas in vaše čolne.«

»Hvala lepa! Ne!« je odvrnil naš kapitan. »Videti moramo konec svoje ladje.«

»Ne smem se več muditi tukaj,« je zaklical prvi. »Pošta — saj veste.«

»Ej, ej! Vsi smo nepoškodovani.«

»Prav dobro! Priglasil vas bom v Singaporeu.«

»Zbogom!«

Pomahal je z roko. Naši mornarji so mirno spustili svoje cule na tla. Parnik se je začel pomikati dalje, oddaljil se je iz razsvetljenega kolobarja in nam mahoma izginil izpred oči, oslepljenih od ognja, ki je besno vzplamtel. In tedaj

sem se zavedal, da bom prvič videl Vzhod kot poveljnik majhnega čolna. To se mi je zdelo nekaj imenitnega; in tudi ta naša zvestoba do stare ladje je bila imenitna. Gledati bomo morali njene zadnje trenotke. Oh, ta slepeči čar mladosti! Oh, ta čar mladosti, ki slepi bolj od plamena goreče ladje, čar, ki meče svoj čarobni svet po vsej širni zemlji, se suklja drzno do neba, pa ga mahoma uduši čas, ki je krutejši, neizprosnejši, ljutejši od morja — čar, ki je kakor s plamenom goreče ladje obdan krog in krog od neprodne noči.

Stari nas je vlnudno, toda nepopustljivo opominjal, da je naša službena dolžnost, rešiti za varovalna društva kar največ ladijske pripadnine. Potemtakem smo se lotili reševanja, ladja pa je medtem gorela dalje in preskrbovala z zadostno razsvetljavo. Izvlekli smo z nje cele kupe razne ropotije. Česa vsega nismo rešili? Neki star termometer, ki je bil pritrdjen Bog si ga vedi čemu z nešteti žebli, je malone zahteval moje življenje. iznenada me je namreč zajel val dima in komaj sem se mu še utegnil umakniti. Na ladji so bile vsakovrstne zaloge, bale platna, zviti vrvi; kasar je bil podooben nekakšnemu morskemu bazaru in čolni so bili natrpani vse do razme. Lahko si mislite, da je stari kapitan kot vrhovni poveljnik hotel kar največ vzeti s seboj. Bil je sicer zelo, zelo miren, toda očividno brez duševnega ravnesja. Verjame ali ne? Hotel je vzeti s seboj v barkač celo dolg kos stare sidrne verige in neko sidree. »Ej, ej, ej,« smo ugovarjali obzirno, pa je na lepo besedo le spustil te stvari v morje. Težka omara z zdravili je šla isto pot, pa dve vreči zelene kave, več škatlic šminke — pomislite, šminke! — in cela zaloga raznih potrebin. Nato mi je bilo ukazano, naj z dvema mornarjema natovorim čolne in jih pripravim za čas, ki bo primeren za odhod z ladje.